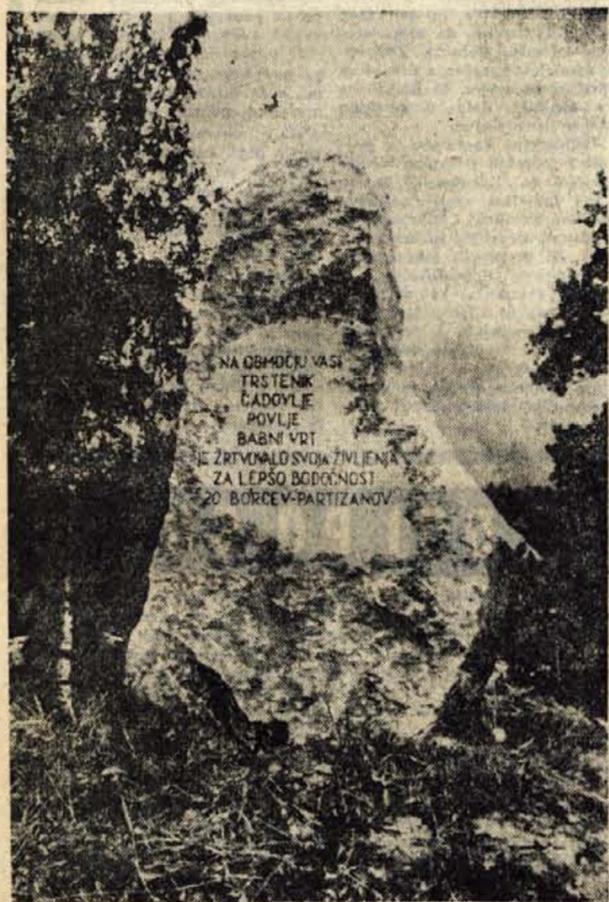


# GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO



NA OSMODRU VASI  
TRSTENIK  
ČADOVLE  
POVLJE  
BABNI VRT  
JE ZRTVOVALO SVOJA ŽIVLJENJA  
ZA LEPSO BUDOČNOST  
20 BORCEV-PARTIZANOV.

Prebivalci Trstenika bodo 26. junija spet praznovali svoj krajevni praznik. Osrednja prireditev, na menjena temu spomnu, bo letos, v nečulo, 25. junija dopoldne ob 10. uri ob novem spominskem obeležju (na sliki), ki bo odslej še bolj spominjal mlade rodove na velike dogodke med NOB. Spominsko obeležje bo odkrito v spomin na 20 borcev - partizanov s Trstenika, Čadovlj, Povelj in Babnega vrta, ki so padli v boju za svobodo.

Posvetovanje v Trgovinski zbornici v Kranju

## Kranjski gospodarstveniki za okroglo mizo

VELIKO UGOVOROV NA RACUN OBRATNIH SREDSTEV — PLAČILNE ODNOSJE JE TREBA IZBOLJŠATI — PROMETNI DAVEK - KAMEN SPOTIKE

Kranj, 22. junija — Danes je bilo v prostorih Trgovinske zbornice v Kranju širše posvetovanje direktorjev gorenjskih gospodarskih organizacij, ki ga je vodil predsednik Republiškega sveta ZS Slovenije tov. Stane Kavčič. V večurni razpravi so udeleženci razpravljali o novem gospodarskem sistemu in številnih problemih, ki se s tem v zvezi pojavljajo v podjetjih.

Uvodoma je tovariš Stane Kavčič pojasnil glavne razloge, ki so privedli do trenutnih težav v gospodarstvu. Nekateri gospodarstveniki so že takoj na začetku videli v novem gospodarskem sistemu vrsto težav. To so bili v prvi vrsti ljudje, ki so z odporom gledali na nov sistem in so si hoteli ustvariti čim boljše pogoje v novih oblikah gospodarjenja. Drugi razlog trenutnih težav leži v objektivnih materialnih neskladih

v našem gospodarstvu, ki so se deloma zadržali v praksi iz časov administrativnega gospodarjenja in so že zdavnaj prerasli naš gospodarski razvoj. Tako imamo še vrsto predpisov, ki trenutnemu razvoju v gospodarstvu niso v prid, temveč mu samo nasprotujejo in zadržujejo gospodarski napredek. Tretji važen razlog je po mnenju tovariša Kavčiča treba poskusi v določeni nepravilni orientaciji samoupravnih organov, ki so hoteli čim več koristiti izvel-

## Komunisti v ospredju

Po sklepih V. konference komunistov občine Kranj

Kranj, 23. junija — Na včerajšnji seji občinskega komiteja ZK v Kranju so razpravljali o sklepih nedavne V. konference komunistov te občine.

V sklepih je predvsem poudarjeno, da morajo biti komunisti iniciatorji za nenehno izpopolnjevanje samoupravnih organov, za ustanavljanje ekonomskih enot v podjetjih, za uveljavljanje novih gospodarskih smernic in podobno. Komunisti morajo biti povsod v

ospredju in pripravljati delavce, neposredne proizvajalce, da se aktivno vključujejo v ta sistem in rešujejo vsakdanje težave, ki jih ovirajo v njihovih naporih. Sklepe so dali v razpravo in vednost vsem osnovnim organizacijam v občini. —l. c.

## Letos že 153.965 nočitev

V prvih štirih mesecih letošnjega leta smo imeli na Gorenjskem že 133.965 nočitev, kar je za 36 odstotkov več kakor v ustreznem lanskoletnem obdobju. Tako smo po številu nočitev na prvem, po porastu pa na drugem mestu v Sloveniji (takoj za Mursko Soboto). Od skupnega števila odpade

na domače goste 139.897 nočitev ali 35 odstotkov več kakor lani, na tuje pa 14.086 nočitev ali 45 odstotkov več kakor v prvi tretjini leta 1960. Zanimivo pa je, da smo po številu porasta nočitev tujih gostov šele na tretjem mestu; razen murskosoboškega okraja nas je prehitel tudi celjski.

S plenumov o aktualnih gospodarskih vprašanjih

## Pravilno razumevanje novega gospodarskega sistema

SODELOVANJE SLEHERNEGA PROIZVAJALCA

Ta teden so bili v Kranju, Škofji Loki, Radovljici in na Jesenicah razširjeni plenumi Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki so obravnavali uveljavljanje novega gospodarskega sistema ter nekatera aktualna vprašanja v zvezi z gibanjem gospodarstva v prvih štirih mesecih letošnjega leta. V Škofji Loki so se plenuma udeležili tudi direktorji nekaterih gospodarskih organizacij ter predsedniki delavskih svetov ter upravnih odborov, v Radovljici pa člani plenuma občinskega sindikalnega sveta, v Kranju pa razen teh tudi odborniki zbora proizvajalcev.

Splošna ugotovitev vseh plenumov je bila, da so na Gorenjskem že znani negativni elementi v gospodarskem razvoju letošnjega leta manj izraziti kakor v republiškem ali državnem merilu. Iz številnih razprav pa povzemamo, da so bili po nekaterih delovnih kolektivih ob uvajanju novega gospodarskega sistema prepričani, da jim bo ta

dal sam po sebi več ali celo novih sredstev; skratka, niso pravilno razumeli vloge tega sistema. Ne samo samoupravni organi, temveč sleherni proizvajalec se mora zavedati, da noben gospodarski sistem, pa naj bo še tako izpopolnjen, ne ustvarja avtomatično novih vrednosti. Prav tako ne prinaša sam po sebi rešitve za številne probleme, je pač le pot in možnost za doseg večjih gospodarskih uspehov. Delovni kolektivi si morajo biti enkrat za vselej na jasnem, da novi gospodarski sistem samo omogoča ustvarjanje večjih vrednosti, dvig delovne storilnosti in proizvodnje. Več od novega sistema ne moremo pričakovati. Prav zato sedanjega sistema ne moremo presojati zgolj računsko, ker je njegov pomen globlji. Važna vloga tega sistema je namreč v tem, da ta preorientira poslovanje in proizvodnjo podjetij v tisto smer, kjer bodo z manjšimi stroški dosegli večje uspehe. To pa ni samo v korist gospodarskih organizacij, temveč nas vseh.

V Kranju

## V novem sistemu delitve

SO MORDA NAJPOMEMBNEJŠE REZERVE Z A NADALJNI RAZVOJ GOSPODARSTVA KOMUNE

Eden izmed važnih gospodarskih faktorjev je prav gibanje proizvodnje. Ta letos napreduje kljub izboljšavam v mesecu maju manj ugodno, kakor bi pričakovali glede na lanskoletni porast in glede na nekatere ukrepe, ki so imeli osnovni namen pospešiti proizvodnjo in povečati delovno storil-

nost. Če bi se tako gibanje še vnaprej nadaljevalo, seveda z upoštevanjem ostalih gospodarskih nesorazmerij, bi to lahko vplivalo na realizacijo temeljnih nalog tako letnega kakor tudi perspektivnega plana razvoja gospodarstva.

Po do sedaj zbranih podatkih ugotavljamo, da je v kranjski občini izvrševanje družbenega plana v povprečju ugodnejše kakor v državnem merilu. Industrija je v prvih štirih mesecih letošnjega leta dosegla plan s 33,6%, kar je za 0,3% nad planirano kvoto za to obdobje, obseg proizvodnje pa se je v primerjavi z ustreznim lanskoletnim obdobjem povečal za 13,4%, zaposlenost pa za 1,1%.

Pri posameznih gospodarskih organizacijah ti podatki sicer precej odstopajo. Tako so na primer v kranjski občini še vedno pod planom Iskra s 3,1%, Kranjske opelkarne s 18,2%, Roleta 22%, čišči iz investicij, niso pa kazali skrbni, da bi priskrbeli kritje. V splošni razpravi so potem predstavniki posameznih gospodarskih organizacij govorili o najbolj perečih gospodarskih problemih. Osnovni problem v vseh podjetjih razen redkih izjem je, da kupci pravočasno ne plačajo terjatev za prodano blago. Plačilni zaostanki so splošni pojav. Predpisi glede izterjave plačil so zelo pomanjkljivi. Podjetja pa v strahu, da ne izgubijo kupcev ne morejo sama nastopiti dovolj odločno proti neplačnikom. Tako niso redki primeri, da podjetja namerno odlagajo s plačili. Zanimiv primer poslovne nemorote so odkrili v odkupni mreži z gumijastimi izdelki. Naša trgovska podjetja so odkupila gumijaste izdelke domače industrije. Za prodano blago so kupila devizna sredstva za nabavo različnega blaga gumijaste industrije v tujini. Tako so brez vlaganja lastnih sredstev obračali denar tujih podjetij in pri tem delali še lepe zaslužke.

Za plačilne odnose med podjetji so bili mnenja, da je sedanji sistem izterjevanja popolnoma zastarel. Do denarja preko sodišča prihajajo podjetja navadno šele po šestih mesecih. Moramo pa v prihodnosti priti do tega, da bo vsak gospodaril s svojim denarjem.

Precej ugovorov je bilo slišati tudi na račun prometnega davka, ki je po mnenju večine precejšen zadržek v gospodarstvu. Najbolj poučen primer zato daje lesna industrija. Za nekatere izdelke lesne industrije so namreč v tem letu brez kakšne tehtne analize povišali mero prometnega davka na 23 odstotkov. Tako so podjetja prisiljena, da opuščajo proizvodnjo cele vrste izdelkov lesne industrije, s katerimi so se lansko leto dobro uveljavljali na domačem in tujem trgu, letos pa je proizvodnja zaradi zvišane mere popolnoma neekonomična. Tako nobeno podjetje ne izdeluje več ladijskih tal, čeprav je povpraševanje na domačem trgu veliko. Celoten sistem prometnega davka bi bilo treba spremeniti in najti bolj pripraven način za odvajanje sredstev družbi.

Posvetovanje je odkrilo še vrsto pomanjkljivosti, ki so o njih razpravljali, med katerimi je dobilo vprašanje obratnih sredstev najvažnejše mesto.

Zvezda s 4,8%, Spik z 2,9%, Standard z 1,3% in Alka Duplje z 1,1%. Tudi prve informacije o gibanju industrijske proizvodnje v republiškem merilu v mesecu maju kažejo na to, da plana ne dosega v kovinski, tekstilni in barvni industriji ter metalurgiji. Vendar pa ta zastajanja niso tolikšna, da bi ne bila neaadaptivna.

Eden izmed bistvenih razlogov za preširok in nekontroliran razvoj investicijske potrebe, vsaj tako je ugotovil razširjeni plenum SZDL Kranj, je prav gotovo trošenje sredstev vnaprej. To je še toliko bolj zamotno in neložljivo, ker sredstev, na katere računamo, včasih sploh ni.

Razširjeni plenum SZDL je med drugimi opozoril tudi, da so že prve razprave o sedanjem gospodarskem položaju po gospodarskih organizacijah pokazale, da se delavski sveti in upravni odbori resno zavedajo položaja, v katerem so. Zato tudi vztrajno iščejo najustreznejše izhode iz sedanjega stanja. Pri vseh teh razpravah pa je pomanjkljivo to, da po delovnih kolektivih razpravljajo zgolj samo o lastnih problemih, premalo pa obravnavajo vse ostale težave, ki nastopajo v občinskem in republiškem merilu. Prav to zaprtje obravnavanje je pogosto

vzrok, da se med delavci pojavljajo razna napačna mnenja o sedanjih gospodarskih politiki.

Družbeni načrt kranjske občine predvideva, da bo letos porasla delovna storilnost na zaposlenega za 7,6 odstotkov. Predvideno povečanje proizvodnje pa mora rasti vzporedno z dvigom osebnega in družbenega standarda. Podatki za štirimesečno obdobje nam kažejo, da za povečanje storilnosti v kranjski občini še nismo izkoristili vseh možnosti. Nedvomno je, da je za kranjsko komuno kot izraziti industrijski center z raznoliko gospodarsko dejavnostjo ena izmed temeljnih nalog prav dvigovanje delovne storilnosti; neposredno s tem pa bomo lahko uspešno razvijali sistem delitve dohodka po delu. Prav slednje, to je povečanje delovne storilnosti in razvijanje sistema delitve, pa je delovno področje kjer je sodelovanje celotnega političnega aktiva občine neizogibno in prav tu so morda najpomembnejše rezerve za nadaljnji razvoj gospodarstva v kranjski komuni.

Ciril Ankerst je kot prvi diskutant poudaril, da po njegovem mnenju vse preveč razpravljamo o tehnikah delitve, manj pa o vseh tistih problemih, ki bi jih morali že prej ali pa vsaj vzporedno (Nadaljevanje na 3.str.)



5 četrtkovnega posvetovanja v kranjski Trgovinski zbornici

## OBRAZI IN POJAVI

kimi sestavki precej trda prede. Ijenje, bi jaz v obraz povedal, Pomnila sem mu stol in najda je figa mož. Da, figa mož cel- buja zadrega je bila mimo. Za- »Pametno misli, tale mož,« sem čel je: »Veste, kar ne bi verjel. si mislila in bitela zapisovati nje- Pomislite, kakšni so ljudje! Se vedno govo pripovedovanje.

»Oprostite, samo vašče ime bi že potrebovala. Gotovo že veste, da morajo biti dopisi za Glas bralcev podpisani s polnim imenom.

»Moje ime? Zadržaj! To pa res ni potrebno, da bi bil podpisan s polnim imenom; če že mora nekaj biti, bi menda zadostovale kratice.

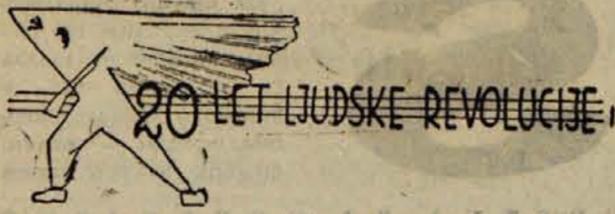
Začuden sem ga pogledala in ni veliko manjkalo, da mu nisem začela razlagati, kaj jaz mislim o figa možeh. Pa mu nisem, a tudi tega mu nisem obljubila, da bom zapiske po njegovem pripovedovanju uporabila za Glas bralcev. M. Sosič

## Figa mož

»Rad bi dal nekaj v časopis, za Glas bralcev,« je rekel takoj po pozdravu in videti je bilo, da ni pričakoval, da nas bo toliko zadržel v uredništvu.

»Res? To nam bo pa zelo dobrodošlo!« sem ga takoj z zanimanjem nagovorila, kajti po pravici povedano, nam učasih s ta-

goče stvari. Ali ima to sploh kakšen smisel? Ali nima pri nas vsakdo pravice kritizirati in povedati svoje mnenje javno? Zakaj imamo pa potem množične sestanke, če ne zato, da slišimo predloge vseh državljanov. Vsakemu takemu človeku, ki ga je sram podpisati svoje lastno miš-



Kongres delavskih svetov

Pred štirimi leti, 25. junija 1957. leta, je v Beogradu začel s delom prvi kongres delavskih svetov...

BELEŽKA

To ni naša stvar

Najbolje bo, če napišem kar tako, kakor mi je pripovedoval Jože Mejač iz Topole pri Mengšu...

Sam se tega dela ne morem polotiti in srnjak še vedno leži v Pšati. Mislim, da ne bo dolgo, ko bo razpadel...

Prešernovci se pripravljajo

Kranj, 22. junija - Danes je bil v Kranju sestanek štaba Prešernove brigade, ki pripravljajo veliki pohod na Poljane od 2. do 4. julija...

Dom je pod streho

Kamnik - Dom družbenih dejavnosti, ki ga gradi občinski odbor SZDL v Kamniku na Zaprčah v spomin na 20 letnico vstaje...

Glas komune

Kamnik - Občinski odbor SZDL je osnoval poseben uredniški odbor, ki bo po potrebi izdal svoje glasilo - "Glas komune"...

Elektrifikacija

V sklopu splošne industrializacije in elektrifikacije po osvoboditvi dežele, je bil postavljen tudi nov daljnovod visoke napetosti po Gorenjski...

Napad na vlak ...

Dne 24. junija 1942 je večja skupina partizanov izpod Stola prišla v akcijo na železniško progo v dolino...

Ljudje in dogodki

Orožje in razorožitev

Ni najbližji bolj protislovnega in zapletenega pojava v svetovni politiki kot je oboroževanje in razorožitev...

palet predlogov o razorožitvi, ki jih je izročil Kennedyju v precej vljudni obliki. Toda ko so paketi v Washingtonu odprli...

vili, da imajo Rusi zelo »smesne poglede« glede razorožitve in da sovsjetska spomenica ne more prispevati ničesar k nagli rešitvi razorožitvenega problema...

Zahod očita Vzhodu v pogledu povezave dveh vprašanih razorožitve gotovo znake prednosti, ki bi jih želela SZ zadržati in izkoristiti...

»Mrivi tek« razgovorov o razorožitvi je opaziti še preden so se lotili bistva same razorožitve. Zato je težko ugotoviti kakšen bo končni izhod...

Priprave za razširjeno sejo Obo SZDL Jesenice

Rdo naj deli gibljivi del plače v šolah

POMANJKLJIVO DRUŽBENO UPRAVLJANJE - KDAJ BODO ŠOLE DOBILE POTREBNA SREDSTVA

Na posvetu, ki ga je pripravil Občinski odbor SZDL Jesenice z direktorji, upravitelji, predsedniki šolskih odborov in predsedniki sindikalnih podružnic vseh šol v občini...

Na šolah imajo težave s sredstvi, ker se upravni odbor sklada za šolstvo še ni sestel in razdelil sredstva posameznim šolam...

Skoraj na vseh šolah se porajajo slabi odnosi med člani kolektiva in to predvsem zaradi ocenjevanja. Razumljivo je, da je šolsko delo težko oceniti...

kriterije za ocenjevanje. Čeprav so si bili na posvetu edini v tem, da bi moral določevati uspehe posameznika kolektiv šole...

«Roleta» obnavljajo

Kranj V našem listu smo pred kratkim poročali, da je v kranjski tovarni pohišstva «Roleta» izbruhnil velik požar in napravil za okoli 20 milijonov škoda...

predvsem pa veliko več kritičnosti in posebno samokritičnosti, kot jo je bilo opaziti doslej. Kakor hitro pa bodo po šolah izdelovali pravilnike, ki so največkrat neaktični, ali pa kar vsem članom kolektiva razdelili enake vsote denarja iz sklada...

Ko so govorili o novih volitvah v šolske odbore, ki bodo jeseni, so udeleženci posveta menili, naj bi bilo v vsakem šolskem odboru vsaj 30 odstotkov članov kolektiva, ker ima šolski odbor sedaj zelo veliko vlogo pri delu in razvoju šole.

godbe z drugimi podjetji izpolnili. Za tista naročila, ki so jih dobili v zadnjem času, so že našli druge izvajalce del. Prav tako so takoj priskočila na pomoč gradbene podjetja, ki bodo izdelala nove gradbene načrte in stavbo popravila...

Izmenjava izkušenj

Skofja Loka - Minulo soboto in nedeljo so obiskali škofjeloško tovarno LTH mladinci - delavci tovarne Prvomajeska iz Zagreba. Gospe so lepo sprejeli predstavniki škofjeloške tovarniškega mladinskega aktivna. Skupno so si ogledali delovne postopke v omejenih tovarni in se pogovorili o delu mladinske organizacije...

MALA ANKETA - MALA ANKETA

„Prosim, koliko litrov želite? ...“

Promet na naših cestah je iz dneva v dan večji. Število motornih vozil stalno narašča in za pešca na cesti skoraj ni več prostora. Posebno občutno se vidi ta porast motornih vozil v poletnih mesecih...

tudi bencinske črpalke. Brez goriva se tako dober šofer s še tako dobrim vozilom nikamor ne pride. Prav zato smo se pozanimali na nekaterih naših gorenjskih črpalkah, koliko motornih vozil se tam kaj dnevno ustavi in koliko goriva pokupi. Povsod tam, kjer so ljudje pa so tudi prepri in razni nesporazumi. Teža seveda tudi na bencinskih črpalkah ne

manjka. Sicer pa kar pogledimo, kaj so nam povedali.

Bencinska črpalka v Skofji Loki, vsaj tako bi sodili, ne more imeti konkurenta. saj, če se ne motimo, ni v Poljanski dolini nobene druge črpalke. Popolnoma razumljivo je, da je v Skofji Loki kot izhodišču obeh dolin trgovaško podjetje Petrol zgradilo črpalko, ki še po svojem videzu lahko kosa

z marsikaterimi zares lepo urejenimi črpalkami.

Dnevno se na križišču ob bencinski črpalci ustavi 400 motornih vozil. Kakor nam je povedal moški glas onstran žice prodajo v poletnih mesecih približno 6000 l. pozimi pa 4000 l goriva. Pažnivali smo se tudi, kakšen je odnos voznikov motornih vozil do tamkajšnjih uslužbencev in seveda tudi, če so primeri, da morajo kaj točiti zastoj. V splošnem je osebe na škofjeloški črpalci s strankami zadovoljno, zgodi pa se včasih, da pravkar navedeno ne velja. So tudi primeri, čeprav redki, da voznik ne seže v žep po denarnico. Če so si uslužbenec na črpalci slučajno zapomnili številko na vozilu, tedaj morajo seveda sami poiskati tatiča. »Toda ti primeri so tako redki«, nam je še dejal.

Bencinska črpalka na Bledu je prav toliko potrebna kakor hoteli, kopalnice, parki itd. Skozi Bled namreč vozijo številna motorna vozila in mnogokrat se zgodi, da jim prav na Bledu zmanjka sapa. Takrat seveda takoj na črpalko, kjer v zimskem času prodajo dnevno kar od 1500 do 2000 l goriva, v letnem času, ko je promet mnogo večji, pa se ta številka znatno poveča. V prvi polovici letošnjega junija so prodali za približno 3000 l goriva.

Osebe na bencinski črpalci na Bledu bi lahko vedelo, kdaj je nedelja, tudi če ne bi imeli koledarja. Zakaj? Čisto enostavno! Ob delavnikih se ustavi na črpalci okrog 250 motornih vozil, ob praznikih pa kar dvakrat več in še nekaj - to je 650 vozil. Za letošnje leto je znatno, da se je promet na tej črpalci dvignil za 50 %. Na blejski črpalci so s strankami še bolj zadovoljni kot v Skofji Loki. Povedali so nam, da poskušov utaje skoraj ne poznajo, kar je vsekakor lepo sprejeto za naše voznike.

Se številko 2296 smo zavrteli. Na oni strani žice glas. »Prosim, bencinska črpalka «Agroservis-Kranj tukaj. Želite?« In pričeli smo z že znanimi vprašanji. Takoj smo izvedeli, da se tudi tu poraba goriva znatno povečuje, kar je vsekakor posledica povečanega prometa. Račel upad prometa pa se čuti v zadnjem času zaradi nove Petroleove črpalke na Zlatem polju.

O številu motornih vozil za nam je povedal, da dnevno doseže ali pa celo preseže tudi število 1000. Tudi v «Agroservis» nimajo o odnosu strank bistvenih pripomb. Včasih se sicer zgodi, da kak avto ali motor odbrzi brez plačanega računa, vendar je še to v takih primerih pomotoma. Voznik se vrne, opraviči in plača.



Priprave za veliki pohod na Poljane

# Po sedemnajstih letih

## BORCI KOKRŠKEGA ODREDA IZ TRŽIČA PO NJIHOVEM »BANDITENSTRASSE«

Sto dvajset bivših borcev nekdanjega Kokrškega odreda iz Tržiča se je že pripravilo za veliki pohod na Poljane. Pripravljajo pa se tudi borec iz partizanske enote iz Begunj, Fredvora in iz drugih krajev. Skupno z bivšimi partizani bodo krenili na pot tudi mladinel, pripadniki predvojaške vzgoje, športniki in drugi. Pripravljajo priložnost prve udeležence iz drugih krajev že v soboto zvečer, 1. julija. Naslednje jutro pa bo odred krenil na 100-kilometerski pohod po partizanskih kraji in prišel po dveh dnevih na veliko proslavo na Poljane nad Jesenicami. Prenočišča jim že pripravljajo v Gozdu in drugi večer v Breznici. Tam bodo vsak večer tudi mitingi.

ložaje. Nemci in njihovi pomočniki belogardisti so zaman naskoovali. Po neuspehli juriji so se morali umakniti, kajti imeli so kar 30 mrtvih in večje število ranjenih. Med partizani pa sta padla takrat samo dva: Binče in Mate, a še ta dva zaradi nesreče z lastnim minometalcem.

**OGENJ V GOZJDU**  
Male Poljane so bile navadni prehod iz Jelenjola in Loma, preko Storžiča ali Kriške gore proti Trsteniku in Kranju. Zato so tam Nemci držali navadno stalne zasede in naši, kadar so hoteli

Kokrški odred bo vodil nekdanji komandant iz partizanske enote, rezervni major Janko Prezelj. Obiskali smo ga v Kranju, kjer je uslužben. Pripovedoval je o spominih iz tistih krajev, kjer bodo tiste dni hodili.

Tržič je bil domovina Kokrškega odreda. Ta enota se je največ zadrževala na območju sedanje tržičke občine, največ borcev iz Tržiča je bilo v tej enoti in Tržič z okolico je zalagal, krepil in vzdrževal to udarno partizansko silo z materialom in ljudmi. Zato je razumljivo, da se ta enota danes zbira prav v Tržiču in da je tam tudi ob sedanjih pripravah toliko razumevanja za pomoč in sodelovanje. Tako nam je tovariš Prezelj povedal v začetku pogovora.

**PARTIZANSKI JELENDOL**  
Veliko spominov ima zlasti Jelenzol. To je bila prva svobodna »Partizanska republika«, kot so jo

takrat imenovali ljudje. V to dolino se Nemci skorajda niso upali. Zlasti ne od jeseni 1944. leta, ko je tam domoval Kokrški odred. Imeli so celo redno tajno telefonsko zvezo s Tržičem. Tako je bil štab odreda zmeraj obvečen o gibanju sovražnika v Tržiču in drugih stvareh. Sicer pa je bila ta dolina zmeraj zavarovana z močnimi zasedami. Veliko spominov ima na kmetijo pri Pavšljuju v Slaparski vasi nad Lomom. Tam je bil I. bataljon odreda vso zimo med 1944. in 1945. letom.

Enkrat novembra 1944 so se Nemci odločili, da napravijo konec partizanekim grožnjam iz dolin. Takrat je bil odred v Lomu. Nemci so prišli tjakaj v velikem številu in s pomočjo belogardistov mislili čimhitreje opraviti. Vnel se je hud boj. Vsi trije bataljoni Kokrškega odreda so bili takrat bolj oboroženi z orožjem, ki so ga bili dobili na Stajerskem. Hkrati so imeli izredno dobre po-



JANKO PREZELJ

tam čez, so morali biti na moč previdni.

Preko teh krajev bodo udeleženci Kokrškega odreda letos prišli prvi večer v vas Gozjd. Tam je bil jeseni 1944 hud boj, ko so Nemci napadli na vas. Na položajih je bil samo drugi bataljon odreda in del tretjega bataljona. Sovražnik je pritiskal z vseh smeri.



ri. Partizani so se morali umakniti. Sovražnik je vdrl v vas. V naglici so začeli požigati in se brž umaknili. Toda sami se niso upali. Vedeli so, da jih z gornje strani opazujejo partizani, ki so se pravkar pripravljali za protinapad. Ker pa so Nemci med seboj vodili domačine, partizani niso smeli streljati. Razbili so samo predhodnico in celo ujeli dva vojaka. Potem so brž stekli nazaj v vas, pomagali reševati živino in pohištvo iz ognja in delili z vaščani prizadejano zlo.

**POD GORAMI DO BREZNICE**  
Drugi dan pohoda bodo hodili pod Gorami oziroma pod Dobroto proti Begunjam in Breznici, kjer bodo znova prenočili. Cesta med Tržičem in Begunjami je bila tudi znana za časa NOB kot del svobodnega ozemlja in Nemci so na obeh straneh dali veliko tablo s posebnim opozorilom («Aufpassen! Banditenstrasse!»).

Mnogo borcev se bo letos, po sedemnajstih letih, prvič vračalo v te domače, partizanske kraje. Pot bo vodila mimo Begunj. Tam je štab Kokrškega odreda imel v začetku maja 1945 večdnevna pogajanja s komando SS, ki se je morala vdati. Iz zaporov so partizani rešili 632 zapornikov, jih brž oborožili in jurili naprej na sovražnika. Najbolj pa si borci želijo enidenja z domačini v prijazni vasi Smokuč in Zabreznica. Miting, ki bo tam 3. julija zvečer, bo verjetno res prisrčen. Tudi domačini se pripravljajo na to.

Naslednje jutro pa bodo udeleženci Kokrškega odreda krenili preko Zirovnice proti Poljanam, kjer bo njihov končni cilj. -i. c.

## Ali že veste?

- KDO JE PRISEL PRED NEKAJ TEDNI V BATALJON Z DOLGIMI PUMPERICAMI IN KRATKO SUKNJO, A ZE NOSI TRETJO OBLEKO PRI NAS?
- DA BI BIL NAS BATALJON NAJBOLJSI V GORENJSKEM ODREDU, CE BI BILI VSI DISCIPLINIRANI?
- DA JE STABNA TIPKARICA ZE TRI TEDNE NA POTI?
- DA DOBIVA NAS BATALJON BOLJ PRISMOJENO HRANO KOT SO NEKATERI OKROG NJE?
- DA JE TOVARIS BINE VCERAJ OBLEKEL ZE DESETE OBLJUBLJENE HLACE, SEVEDA LE V MISLIH?
- DA PESEM O CRNOLASKI NE BOMO VEČ PELI, KER JE ZE ONA OSEBNO MED NAMI?

To povzemamo iz žepnega glasila »Naprej k svobodi«, ki ga je izdajal kulturni referent II. bataljona Gorenjskega odreda leta 1943. Gorenjski odred se je v tistem času razširil na 9 bataljonov. Zato je iz tega odreda nastala Prešernova brigada in tudi srč Kokrškega odreda, Skofjeleškega in Jeseniško-bohinjskega odreda. Vsaka enota je imela tudi kulturne sekcije oziroma propagandne ali kulturne referente. Ti so izdajali posebna žepna glasila, pripravljali razne prireditve, sribali za predavanja in podobno. Kokrški odred je pozneje imel celo svojo lastno tehniko in ima v muzeju precej ohranjenega gradiva iz tistih časov.

## Sodelovanje slehernega proizvajalca

(nadaljevanje s 1. strani)

razčistiti. V svoji razpravi je med drugim navedel, da bodo obveznosti industrijskih gospodarskih organizacij v kranjski komuni po novem sistemu delitve za približno 4 milijarde dinarjev manjše ali za 173 procentov, neto osebni dohodki pa se bodo povečali za 20 procentov. Opozoril je tudi na to, da so podjetja pri planiranju nekje prikrila vsaj 2 milijardi dinarjev narodnega dohodka. Vse to kaže, da imajo nekatere gospo-

darske organizacije še vedno nek neresen odnos do planiranja. Tovariš Pintar pa je razpravljal o nekaterih problemih ekonomskih enot, predvsem o tem, da te še vedno ne vedo, s kakšnimi merili za razdeljevanje dohodka razpolagajo, kar v znatni meri pasivizira tudi njihovo dejavnost oziroma napore za povečanje proizvodnje. V razpravi je sodeloval tudi podpredsednik ObLO Kranj Ivo Sečič, ki je dal časa obravnavati predvsem negospodarske investicije.

### V Skofji Loki

## Osnovno merilo za osebni dohodek naj bo delovni učinek

### ŠOLAM NE ZMANJŠEVATI SREDSTEV

Tudi razširjeni plenum občinskega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Skofja Loka, ki je bil pretekli torek, je med drugim ugotovil, da smo vse do sedaj o novih gospodarskih predpisih razpravljali zgolj samo z ekonomske strani. Vsa nov ukrepe smo najprej preverjali z računico, koliko nam bo dal in koliko vzel. Pri tem pa smo pozabljali na tisto, kar je bistveno, to je na to, da se s tem gospodarskim dogajanjem spreminjajo tudi družbeni odnosi. In prav to moramo zasledovati in približati slehernemu proizvajalcu tako, da bo ta razumljiv smisel teh ukrepov in da jih bo zato pripravljen tudi realizirati.

Vsa naša doseganja praksa kaže, tako je bilo ugotovljeno na tokrovem razširjenem plenumu SZDL, da so o gospodarskih spremembah razpravljali le politični organi, medtem ko so delavci proizvajalci ostali ob strani. Zato je že skrajni čas, da s takim načinom dela prekinemo. Zavedati se je treba, da ako ne bodo o novi gospodarski politiki vsaj načelno seznanjeni tudi proizvajalci, bodo tudi vsa prizadevanja in napori političnih forumov zaman.

Udeleženci plenuma so razpravljali tudi o nekaterih splošnih gospodarskih zadevah in težnjah ter nesorazmerjih, ki so se zlasti v letošnjem letu pojavila v jugoslovanskem gospodarstvu. Med preostalimi ugotovitvami so člani plenuma poudarili, da vse to velja tudi za skofjeleško občino, čeprav verjetno nekoliko manj kakor za vse državo oziroma Gorenjsko. Tudi v skofjeleški komuni so se namreč dvignile gospodarske investicije v letošnjem letu v primerjavi z letom 1960 za 260 odstotkov, to je od 888 milijonov dinarjev na 2313 milijonov dinarjev. Nezdrava in škodljiva miselnost se pojavlja tudi glede sorazmerja med investicijskimi vlaganji v osnovna in obratna sredstva; to razmerje je v občini Skofja Loka 10:1, seveda v korist vlaganj v osnovna sredstva.

Plenum je obravnaval tudi problematiko tujeja kreditiranja, medsebojnega dolgovanja, porast proračunov, zaposlovanje in delovno stornost. Udeleženci plenuma so soglašali, da teh problemov ne smemo prepuščati toku razvoja, temveč da morajo postati skrb za rešitev zapletenega gospodarskega položaja ne samo delovnega kolektiva kot celote, ampak tudi slehernega proizvajalca. Ko so razpravljali o 10 procentni proračunski rezervi, so udeleženci ugotovili, da to proračunov ne bo bistveno prizadele, ker bodo dohodki večji kakor so planirani. Vendar pa se je treba odločno zavzeti za to, da se ne bodo

zmanjševala proračunska sredstva šolski dejavnosti, ker so za študente že tako predvideni le osebni izdatki.

Iz tabele o štirimesečnem letu štivju družbenega plana gospodarskih organizacij v skofjeleški občini je razvidno, da tudi v tej komuni rastejo osebni dohodki sorazmerno hitreje kakor pa proizvodnja oziroma celotni dohodki. Pripominjamo, da ti podatki niso popolnoma točni oziroma niso pravo merilo, vendar kljub temu dajejo neko določeno sliko gospodarskega nesorazmerja. Nekateri gospodarske organizacije so v štirimesečnem obdobju letošnjega leta pripadajoči plan proizvodnje komaj dosegle, medtem ko so za osebne dohodke porabile še nad planom določeno kvoto.

V razpravi je sodelovalo več članov plenuma oziroma predstavnikov podjetij. Zastopnik obrtnega podjetja »Marmor« iz Hotovelj v Poljanski dolini je navedel nekatere težave, ki jih ima tamkajšnji delovni kolektiv z izvozom. Direktor ELRE tov. Gasperič pa je med drugim poudaril, da so trgovska podjetja z zmanjšanjem zaloga za dejansko prenesla le na proizvajalce oziroma podjetja sama. K razpravi o investicijah se je javil tudi zastopnik



Z zadnjega plenuma Obo SZDL Kranj

KZ Skofja Loka, ki je menil, da za prekomerno planiranje investicije nosijo del odgovornosti gospodarske organizacije same, delno pa tudi pristojni organi občinskega ljudskega odbora, ki ob izdelavi družbenega plana previsokih investicij niso zmanjševali. Nekatera podjetja so predčasno računala na to, da jim bo po uvedbi novih predpisov avtomatično ostalo več sredstev. O tem je govoril tudi zastopnik Tehničar iz Zelezničkov, ki je naglasil, da vsaj nekatera podjetja morajo delavce dobro plačati že zato, da ti ne prekinejo delovnega razmerja in odidejo tja, kjer so boljše plačane.

Eden izmed diskutantov na tokrovem plenumu SZDL je dal časa obravnavati tudi nekatere zgrešene težnje predvsem v manjših delovnih kolektivih, kjer osebni dohodki dvigujejo zato, ker so to storili tudi v sosednjih podjetjih, pri tem pa ne ozirajo na nobena ekonomska merila. V takih primerih torej osebni dohodki ne morejo rasti vzporedno z delovno stornostjo in proizvodnjo. - V večjih podjetjih, kjer imajo dovolj strokovnega osebja, so lahko proučili vse razpoložljive možnosti za izdelavo meril dela, medtem ko je to v manjših obrtnih delavnicah težje, po drugi strani pa se tega v takih kolektivih tudi več ali manj zavestno izogibljajo. Zato je treba vsem tem manjšim gospodarskim organizacijam nuditi vso pomoč, da bodo končno tudi te razumele, da naj bo le delovni učinek merilo za razdeljevanje osebne dohodka. - Z uveljavitvijo te miselnosti se bo dvignila tudi delovna stornost ter proizvodnja, novi gospodarski predpisi pa bodo pokazali svojo pozitivno stran. L.P.

## V Radovljici Premalo zanimanja

urejevati posamezne probleme v podjetjih. Na plenumu so tudi ugotovili, da se decentralizacija delovnega samoupravljanja prepočasno razvija in med ljudmi ni posebnega zanimanja, da bi se v to poglabil.

Pokazalo se je, da večina prebivalcev tudi ne pozna novega načina finansiranja šol. Letos je za šolstvo v Radovljici na razpolago 20 milijonov dinarjev. Prav gotovo bodo morali ljudje odločiti o tem, zakaj se bodo porabila omenjena sredstva.

M. Z.

# Lotiti se je treba

## UVELJAVLJANJE IN SPOŠTOVANJE ČLOVEKA - DELAVCA PROIZVAJALCA

Beseda je o gradbenih delavcih. Pisali smo že o tem. V sredo pa so o tej zadevi razpravljali še na seji okrajnega komiteja ZK. Končna ugotovitev je bila, da se prav v gradbeništvu (a z malimi razlikami tudi v gozdarstvu in kmetijstvu) delavce bolj počasi uveljavlja v današnjem družbenem sistemu kot je to v drugih industrijskih dejavnostih. Vzroki za to stanje so vlečeje kot veriga do samih razlik v ekonomski razvitenosti posameznih krajev. Del krivde pa je tudi na družbeno-političnih organizacijah, ki so vse doslej puščale te probleme ob strani. Ob stihijskem razvoju pa to danes že povzroča ekonomske in politične težave.

Za reševanje teh problemov bodo potrebni politični kakor tudi ekonomski oziroma administrativni ukrepi. Konec letošnje gradbene sezone bodo sklicali širše posvetovanje vseh komunistov gradbene stroke.

Take so bile med drugim ugotovitve na seji okrajnega komiteja. Za Stefanom Nemcem, ki je v imenu komisije poročal o stanju gradbenih delavcev, so na seji še govorili: Ivo Saksiša, Milan Osoinik, Albin Jensterle, Dušan Bauderk, Milan Zakej, Andrej Verbič, Andrej Levčnik, Jakob Zen, Smilja Gostiša, Tone Hafner, Zdravko Tomažin in na koncu tudi sekretar Janko Rudolf.

Prvi vir teh vzrokov je že v tem, da gradbena podjetja v določenih (manj razvitih) področjih najdejo delavce brez večjega truda. To pa povzroča brezbriznost za hitrejšo mehanizacijo v gradbeni dejavnosti, malodušen odnos do samih delavcev kot ljudi in enakopravnih državljanov in podobno. O tem je govoril zlasti Jakob Zen. Zato se več ali manj legalno zadržujejo nekateri izrazito mezdni odnosi v tej dejavnosti: akordni sistem nagrajevanja,

brigade delavcev, v katerih posamezniki redko pridejo do besede, tehnični normativi in podobno. Tudi terenski dodatek vse bolj zadržuje stare odnose. Spričo ugotovitev, da je največ težav v malih neurejenih podjetjih, bi kazalo razpravljati tudi o možnosti sodelovanja teh podjetij bodisi v naporih za izboljševanje življenjskih razmer delavcev (menze, bivališča in stanovanja, družabno življenje itd.) kakor tudi v pogledu tehničnih in komercialnih služb, kar vse bi lahko pospešilo specializacijo dela in zniževanje proizvodnih stroškov.

Sedanje stanje v nekaterih gradbenih podjetjih in zapostavljanje delavcev je že povzročilo določeno škodljivo miselnost v glavah samih ljudi - delavcev. Marsikje danes že navadni tovarniški delavci menijo, da je gradbeništvu, kmetijstvu in gozdarstvu manj zahtevno in tudi manj

vredno delo. Prav tako seveda potem posamezniki ocenjujejo tudi delavce, ljudi, ki ta dela opravljajo, kar je zelo napačno in celo škodljivo.

### DVE SKRAJNOSTI

Koliko so o tem že razpravljali komunisti v teh kolektivih in koliko se lahko od njih pričakuje? Kot je opozoril Janko Rudolf ne bi smeli biti pri tem preveč optimistični. To zlasti opozarjata dve skrajnosti, ki so jih povedali udeleženci iz Radovljice in Skofjeje Loke. V omen primeru gre za 9-člansko organizacijo ZK, v kateri pa sta samo dva delavca. Vsi drugi so uslužbeni. Ta organizacija v glavnem razpravlja o personalnih in drugih problemih v tehničnih in administrativnih službah. Ne razpravlja pa o težavah in problemih samih delavcev, ker teh stvari ne občuti, jih niti ne pozna. V drugem primeru pa obratno. Med člani organizacije so sami delavci, ki nimajo niti dovoljne povezave s samoupravnimi organi. Njihovi sklepi ostajajo nezapaženi in oni se počutijo še bolj zapostavljeni. V enem kakor v drugem primeru gre za organizacije, ki niso kos, da bi se lotile, kaj šele da bi reševale probleme, ki težijo delavce. Dobri uspehi so v Tržiču. Organizacija ZK gradbenih delavcev se je lotila urejevanja njihovega naselja, predlagala gradnjo stanovanj za družine (ne le sobe za samce),

tako da bi se ti delavci za stalno preselili v ta kraj in podobno.

Korenine vseh teh problemov segajo v razne ekonomske in družbene probleme pri nas in prihajajo najbolj očitno do izraza prav na našem območju z močno razvito industrijo. Zato teh neskladnosti ne bo moč kar na hitro odpraviti. Sedanja razprava je bila šele začetek sistematičnega spremljanja in ocenjevanja teh težav ter postopnega odpravljanja posameznih negativnih pojavov kjer in kolikor je to moč.

-i. c.

## V Radovljici Premalo zanimanja

Na zadnjem skupnem plenumu Občinskega odbora SZDL in Občinskega sindikalnega sveta v Radovljici so kot v osnovnem problemu govorili in analizirali uspehe gospodarskih organizacij v letošnjem prvem tromesečju v radovljiški občini in o novih gospodarskih ukrepih, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet, za nadaljni razvoj našega gospodarstva.

Člani skupnega plenuma so v dokaj živahni razpravi med drugim ugotovili, da ljudje po delovnih kolektivih in tudi izven njih v radovljiški občini vse premalo razpravljajo o novih gospodarskih ukrepih. To da prav gotovo misliti, da ljudje te problematike ne poznajo dovolj dobro. Nekateri vodilni ljudje v podjetjih in tudi drugi kot vse kaže, si verjetno še niso na jasnem, da prinaša novi gospodarski sistem pri nas predvsem stimulativnost za gospodarske organizacije, kot tudi za posameznike.

Razen tega so člani plenuma precej kritizirali samovoljno nekaterih vodilnih uslužbencev v radovljiških delovnih kolektivih, ko so hkrati na nedemokratski način

MALI OGLASI

PRODAM

Prodajam skoraj nov dvojni kavaj - obrtniško delo in neobičajna izdelava. Poizvedbe vsak dan pri Jela Zavrli, Kranj, Pot na Jošta 12

Podjetje "Vino Kranj" v Kranju ima v prodaji sode ležake z litražo od 1000 do 3000 litrov. Ostale informacije pri upravi podjetja 2498

Prodajam prašičke po 6 tečajev stare in 2 prašiča težka od 30 do 50 kg. Suha 14, Kranj 2507

Prodajam nova večja garažna vrata. Naslov v oglasnem oddelku 2506

Prodajam dobro ohranjeno kosilnico Puch roller Osta myl mlmm nico. Hafner Valentin, Zabnica 14 2508

Prodajam skoraj nov original Puch roller 150 cm s prevoženimi 6800 km. Ogled popoldan. Sr. Bltnje 82 2509

Prodajam bele piške, Jelenčeva št. 23, Primekovo, Kranj 2511

Prodajam motorno kolo DKW 350 ccm v zelo dobrem stanju. Sutina št. 9, Zabnica 2515

Melbrosin - preprati cvetnega prahu in matičnega mlečka (Gelee Royale), garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod Melbro - Copp (Zavod za čebelarstvo - Kalnik) dobile v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri "Kernofarmaciji" 1214

2 zidarja, 1 popravilavca kolov in mopedov ter 1 radiomehanika sprejemno. Stanovanjska skupnost Skofja Loka, Spodnji trg 12 2498

Kdo mi lahko nudi za nekaj časa dietno kosilo proti dobremu plačilu. Naslov v oglasnem oddelku 2520

Obveščamo cenjene goste, da bo Kavarna Evropa v Kranju v poletnih mesecih obratovala od 16. do 1. ure po polnoči. Delikatosa Kranj 2523

Slaščičarna - Kavarna, Kranj sprejme takoj prodajalca - servvirko in vajenka - servvirko 2524

Sprejemem krojaškega vajenca ali vajenka. Krojač Sušnik Ignac, Jezerska 66, Kranj 2505

Podpisana preklicujem in obžalujem žaljive besede, ki sem jih izrekla 10. junija 1961 pred Domom pod Golico namram Mavrič Jožici z Javornika. Zavežujem se, da jo ne bom več žalila na tak način in se ji zahvaljujem, da je opustila kazensko tožbo. Rekar Anica, Javornik 2554

Vsem, ki so poirtovovalno branili in ohranili naš dom ob priliki požara v Rollet prisojna hvala. Sajovčevi 2555

Praktikanti išče sobo v Kranju za 1 mesec. Ponudbe oddati v oglasni oddelku 2556

Sprejemem vajenca in pomočnika za slikarsko in pleskarsko obrt. Frantar Lojze, Trojarjeva 16, Kranj 2557

Na cesti Predosje-Kokrica-Kranj sem izgubil del izpušne cevi od mopedja (auspuh). Najdite/ja prosim, naj vrne v Britof 90 2558

AMD Kranj vabi vse žlane in simpatizerje, da se udeležite rvezdaste vožnje ob prazniku Borca, 4. julija na Poljano nad Jesenicami. Prijave sprejema pisarnica AMD Kranj do sobote, 1. julija. Vse stroške vožnje nosi AMD 2559

Dne 20. junija zjutraj sem izgubil denarnico z nekaj denarja in osebno izkaznico od Stražišča do Brega. Poštenega najdite/ja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na naslov v osebni izkaznici 2560

Pomočnika in vajenca sprejemam takoj. Krušič Silvester, Stiv 106 - inštalacije vodovodov in centralnih kurjav 2501

Gostilna Lakner Kokrica sprejme gospodinjstvo pomočnico. Nastop službe takoj 2562

Menjam dvosobno komfortno stanovanje v središču Zagreba za odgovarjajoče v Kranju. Možnost kombiniranega menjavanja preko Ljubljane. Ponudbe pošljite na upravo časopisa "Glas" pod šifro "Selitev v juliju" 2563

Prosim poštenega najdite/ja, da mi vrne prometno knjižico, izgubljeno od Kranjskega gradbenega podjetja do Labor na ime Ambröz Anton, Lahovec 40. Oddati prosim pri avtolčarju na Gaštelju 2564

Tovarišiči Aniel Zevnik za uspešno opravljeni izpit na administrativni šoli iskreno čestita nekdo 2565

Opozorjam vsakogar, ki bi se hotel vseliti v stanovanje v Hotemožah št. 46, kjer sodaj stanuje Dremelj Zofija, da se brez dovoljenja njenega moža Dremelj Avgusta ne sme vseliti, ker bo v nasprotnem primeru sodno izseljen. Dremelj Avgust 2568

AMD Podnari obvešča lastnike osebnih avtomobilov, tovornih avtomobilov in avtobusov, da izpolnjuje prijave za registracijo v ponedeljek, 26. in torek 27. junija od 16. do 19. ure v Podnartu. Podrobnejša navodila so na oglasnih deskah 2567

21. junija sem našel žensko denarnico z oroškim čevljevkom. Cusar Ciril, Struževo 38, Kranj 2568

OSTALO

Kupim hrbtno škroplilico do 30 litrov. Bertoneclj Vinko, Zg. Dobrava 4, Kamna gorica 2518

Kupim malo hišice, ki bi imela sobo in kuhinjo. Naslov v oglasnem oddelku 2532

Kupim hišice z malo vrta v Istri ob morju. Naslov v oglasnem oddelku 2533

Honorarno delavko za odpremo Glasa 3 krat tedensko sprejme Gorenjski tisk, Kranj 2554

Gelee Royale - matični mleček, garantirano znanstveno stabiliziran proizvod Zavoda za čebelarstvo dobile v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri "Kernofarmaciji" 1214

2 zidarja, 1 popravilavca kolov in mopedov ter 1 radiomehanika sprejemno. Stanovanjska skupnost Skofja Loka, Spodnji trg 12 2498

Kdo mi lahko nudi za nekaj časa dietno kosilo proti dobremu plačilu. Naslov v oglasnem oddelku 2520

Obveščamo cenjene goste, da bo Kavarna Evropa v Kranju v poletnih mesecih obratovala od 16. do 1. ure po polnoči. Delikatosa Kranj 2523

Slaščičarna - Kavarna, Kranj sprejme takoj prodajalca - servvirko in vajenka - servvirko 2524

Sprejemem krojaškega vajenca ali vajenka. Krojač Sušnik Ignac, Jezerska 66, Kranj 2505

Podpisana preklicujem in obžalujem žaljive besede, ki sem jih izrekla 10. junija 1961 pred Domom pod Golico namram Mavrič Jožici z Javornika. Zavežujem se, da jo ne bom več žalila na tak način in se ji zahvaljujem, da je opustila kazensko tožbo. Rekar Anica, Javornik 2554

Vsem, ki so poirtovovalno branili in ohranili naš dom ob priliki požara v Rollet prisojna hvala. Sajovčevi 2555

Praktikanti išče sobo v Kranju za 1 mesec. Ponudbe oddati v oglasni oddelku 2556

Sprejemem vajenca in pomočnika za slikarsko in pleskarsko obrt. Frantar Lojze, Trojarjeva 16, Kranj 2557

Na cesti Predosje-Kokrica-Kranj sem izgubil del izpušne cevi od mopedja (auspuh). Najdite/ja prosim, naj vrne v Britof 90 2558

AMD Kranj vabi vse žlane in simpatizerje, da se udeležite rvezdaste vožnje ob prazniku Borca, 4. julija na Poljano nad Jesenicami. Prijave sprejema pisarnica AMD Kranj do sobote, 1. julija. Vse stroške vožnje nosi AMD 2559

Dne 20. junija zjutraj sem izgubil denarnico z nekaj denarja in osebno izkaznico od Stražišča do Brega. Poštenega najdite/ja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na naslov v osebni izkaznici 2560

Pomočnika in vajenca sprejemam takoj. Krušič Silvester, Stiv 106 - inštalacije vodovodov in centralnih kurjav 2501

Gostilna Lakner Kokrica sprejme gospodinjstvo pomočnico. Nastop službe takoj 2562

Menjam dvosobno komfortno stanovanje v središču Zagreba za odgovarjajoče v Kranju. Možnost kombiniranega menjavanja preko Ljubljane. Ponudbe pošljite na upravo časopisa "Glas" pod šifro "Selitev v juliju" 2563

Prosim poštenega najdite/ja, da mi vrne prometno knjižico, izgubljeno od Kranjskega gradbenega podjetja do Labor na ime Ambröz Anton, Lahovec 40. Oddati prosim pri avtolčarju na Gaštelju 2564

Tovarišiči Aniel Zevnik za uspešno opravljeni izpit na administrativni šoli iskreno čestita nekdo 2565

Opozorjam vsakogar, ki bi se hotel vseliti v stanovanje v Hotemožah št. 46, kjer sodaj stanuje Dremelj Zofija, da se brez dovoljenja njenega moža Dremelj Avgusta ne sme vseliti, ker bo v nasprotnem primeru sodno izseljen. Dremelj Avgust 2568

AMD Podnari obvešča lastnike osebnih avtomobilov, tovornih avtomobilov in avtobusov, da izpolnjuje prijave za registracijo v ponedeljek, 26. in torek 27. junija od 16. do 19. ure v Podnartu. Podrobnejša navodila so na oglasnih deskah 2567

21. junija sem našel žensko denarnico z oroškim čevljevkom. Cusar Ciril, Struževo 38, Kranj 2568

OBJAVE

**RAZPIS**  
Skupnost PTP podjetij LRS v Ljubljani razpisuje sprejem učencev v šoli s praktičnim poukom za telekomunikacije v Ljubljani za leto 1961/62 in to:

**odsek za št. mehanike in odsek za št. monterje**  
Kandidati ne smejo biti mlajši od 14 let in starejši od 17 let in morajo imeti dovršeno osemletko. Kandidati bodo opravili sprejemni izpit iz matematike in fizike po učnem programu osemletke. Na sprejemni izpit, ki se bo vršil 4. septembra ob 8. uri v šoli za telekomunikacije v Ljubljani - Celjska ulica, bodo kandidati pozvani pisмено. Prošnje za sprejem morajo vložiti pri podjetju za PTT promet Kranj do 1. julija 1961.

Prošnji je priložiti sledeče dokumente:

1. zadnje šolsko spričevalo,
2. rojstni izpisek,
3. zdravniško spričevalo.

V prošnji je potrebno navesti v kateri odsek šole se žele vpisati, socialno in premoženjsko stanje, poklic staršev in kraj stanovanja. Če ne pridejo neposredno iz šole, morajo tudi navesti sedanji poklic, ki so ga opravljali.

Solanje traja tri leta. Po zaključnem prvem in drugem razredu so učenci obvezni prebiti mesec dni na počitniški praksi.

V času solanja prejema učenci nagrado in to: v I. razredu din 4000, - v II. razredu din 4500 - in v III. razredu din 5000 mesečno. Razen tega lahko učenci zaprosijo za stipendijo pri pristojnem podjetju za PTT promet v smislu zakonskih predpisov; višina stipendije zavisi od učnega uspeha in premoženjskega stanja.

Po končani šoli dobe učenci strokovno kvalifikacijo kvalificiranega delavca z nazivom telegrafsko-telefonski mehanik, odnosno kvalificirani monter št. linij.

Sola ima svoj internat, v katerem se sprejemajo kandidati na podlagi posebne pisemne prošnje, kolkovane s 30 din. Oskrbni stroški v internatu bodo določeni naknadno.

**Skupnost PTP podjetij LRS Ljubljana**

**OBJAVA**  
Avto-moto društvo Senčur obvešča vse zainteresirane, da se prične nov tečaj za šoferje kategorije A in B kategorije dne 6. julija 1961 ob 20. uri v društvenih prostorih. Prijave oddati v trgovini Zadrucnega doma vsak dan od 7-20 ure, razen 29. in 30. t. m., ko bo trgovina zaprta.

Nadalje društvo razpisuje na-tečaj za delovno mesto honorar-nega administratorja-ke za tajniško-blagajniško poste. Pogoji: srednja strokovna izobrazba z daljšo prakso ali uspešno dovršeno ekonomsko šolo. Plača ugodna, odnosno po dogovoru.

**AMD Senčur**

**OBJAVA**  
"Vse borce Kolarškega odreda naprosamo, da se pripravijo za partizanski pohod na Poljane od 2.-4. julija 1961. Prijave sprejemajo odbori ZB NOV, pripravljajni štab in odbor Zdrucnega rezervnih oficirjev in podoficirjev v Trzinu. Tovariši iz oddaljenih krajev naj pridejo v Trzin 1. julija 1961 zvečer. Za prehrano in prenočišča je urejeno."

**ZAHVALA**  
Ob priliki požara, ki ga je povzročila strela, se zahvaljujemo kranjskemu gasilskemu vodu za požrtvovalnost. Posebno se zahvaljujem sosedom, ki so mi ob tej priliki prisostojili na pomoč in preprečili še večjo škodo. Stanko Likar, C. Kolarškega odreda 22, Kranj.

KINO

Jesenice - **RADIO**: 24. in 25. junija španski film **PRODAJALKA VIJOLIC**

Jesenice - **PLAVZ**: 24. in 25. junija nemški barvni film **KRALJ CARDASA**

Zirovnica: 24. junija francoski film **ZVER JE IZPUSCENA**, 25. junija ameriški barvni film **PUSTOLOVSCINE TOMA SOJERA**

Dovje: 24. junija ameriški barvni film **PUSTOLOVSCINE TOMA SOJERA** 25. junija francoski film **ZVER JE IZPUSCENA**

Koroška Bela: 24. in 25. junija ameriški film ob 3.10 **NA JUMO**

Kropa: 24. junija ameriški barvni film **VELIKAN I. del** ob 20. uri 25. junija ameriški barvni film **OBRAČUN V TAJBL ROCKU** ob 16. in 20. uri

Ljubno: 24. junija slovenski film **DOBRI STARI PIANINO** ob 20. uri, 25. junija isti film ob 16. uri

Radovljica: 24. junija ameriški barvni film **NA NABOJU NI IMA NA** ob 20. uri, 25. junija isti film ob 16. in 20. uri, zapadno nemški film **PRED SONCNIM ZAHODOM** ob 18. uri

Skofja Loka - **SORA**: 24. in 25. junija nemški barvni film **PETBOGRAJSKE NOCI**

**Skofja Loka - PREDILEC**: 24. in 25. junija ameriški barvni film **DOLGO TOPLO LETO**

Duplica: 24. in 25. junija ameriški barvni film **TRGATEV**, 24. junija ob 20. uri, 25. junija pa ob 15. in 19. uri.

Kamnik: 24. junija ameriški barvni film **IMITACIJA ZIVLJENJA** ob 20. uri, 25. junija isti film ob 17. in 20. uri

Kranj - **STORZIC**: 24. junija ameriški barvni film **ZLOMLJENA ZVEZDA** ob 16., 18.10., 20.20., matineja ob 10. uri, premiera ameriškega barvnega filma **NAJBOLJE OD VSEGA** ob 22.20. uri, 25. junija angleški film **POLKOVNIK IN JAZ** ob 10. uri, ameriški barvni film **ZLOMLJENA ZVEZDA** ob 15., 17., 19. in 21. uri

Stražišče - **SVOBODA**: 24. junija ameriški barvni film **OBRAČUN NA ATLANTIKU** ob 18. in 20. uri, 25. junija isti film ob 16. in 18. uri, italijanski film **ZALJUBLJENI** ob 16. in 20. uri

Naklo: 25. junija ameriški barvni film **OBRAČUN V TAJBL ROCKU** ob 16. in 19.30 uri

Cerkije - **KRVAVEC**: 25. junija ameriški barvni film **NAJVEČJA PREDSTAVA SVETA** ob 16. in 19. uri

TRŽNI PREGLED

**V KRANJU**  
Fižol 80 do 90 din, ajdova moka 100 din, koruzni zdrob 45 din, ješenj 80 do 130 din, kaša 100 do 120 din, krma za kokoši 45 din, koruza 45 din, proso 60 do 70 din, oves 30 din, krhliji 50 do 60 din, jagode vrtno 100-110 din, borovnice 100 din, lisičke 100 din za 1, korenček 10 do 15 din, peterilj in zelena 10 din za soplek, smetana 17 din, gobe 50 do 100 din za merico, sir skuta 120 do 150 din, surovo maslo 600 do 640 din, čebula 100 din, stari krompir 18 do 20 din, novi krompir 40 do 50 din, špinat 80 do 120 din, kisel zelje 70 din, solata 60 do 100 din, grah v stročju 70 do 90 din, pesa 60 do 120 din, češnje 110 din, hruške 150 din, breskve 140 do 160 din, belusi 400 din, fižol v stročju 250 din, jedilne buče 80 din za kilogram, jaja 25 do 27 din, kokoši 600 do 800 din, piščanec 300 do 400 din, česen 10 do 20 din, zajci 1000 din, kolerabe 10 din za kos.

GIBANJE PREBIVALSTVA

**V KRANJU**  
Poročili so se: Alojz Vesencjak, mizar, in Marija Očkon, delavka; Vinko Svetina, šofer, in Emilija Šajn, gospodinj-stva pomočnica; Ahmet Djedović, delavec, in Mihaela Rus, delavka; Mehmed Huskić, delavec, in Ivana Zupan, pomožna kuharica; Viktor Cernivec, čevljar, in Ana Potočnik, sinomehanik; Jožef Šipek, kmetijski tehnik, in Marija Kralj, nameščenka; Alojz Hočevar, dravec, in Nada Feldin, nameščenka; Dragoslav Barović, podoficir, in Gordana Cvetković, uslužbenka.

Rodile so: Matilda Šuler - dečka, Ana Kern - deklečko, Ana Renko - dečka, Angela Jenko - deklečko, Ivana Urh - deklečko, Vera Gabor - deklečko, Rozalija Šantak - deklečko, Zofija Štefe - deklečko, Alojzija Mlakar - deklečko, Viktorija Sturm - deklečko, Marija Lužar - dečka, Marija Dolenc - deklečko, Stanislava Zupan - dečka, Franciška Krč, deklečko, Magdalena Cuderman - deklečko, Olga Lombar - dečka, Viktorija Juvan - dečka, Marija Valjavec - deklečko, Doroteja Jereb - deklečko.

**V TRZICU**  
Rodili so se: Alojzija Trstenjak, Alojzija Rozman.

Umrli so: Jožef Primožič, delavec, Franciška Papler, gospodinja, Marija Klemenčič, gospodinja, Valentin Zupan, upokojenec, Franciška Skrinar, gospodinja, Ignac Hladnik, osebni upokojenec.

S sodišča  
Želja za avanturizmom ju je privedla do velikega kaznivega dejanja

Senat petorice Okrožnega sodišča v Kranju ni imel lahke naloge, ko je sodil 18-letnemu Francu Slapniku in 19-letnemu Jožetu Marklju iz Radovljice za kaznivo dejanje rop, ki sta ga storila v noči 17. maja letos v Štirpniku v Selški dolini nad 78-letnim upokojencem Antonom Potočnikom v njegovi samotni hišici. Ni bilo nenavadno samo to, da sta mladeniča storila tako težko dejanje,



Zvezani 78-letni Anton Potočnik

Posaditi k pečl. Jože Markelj je zahteval od njega denar. Franc Slapnik pa je to zahtevo še podkrepil s lovskim nožem, ki mu ga je nastavil na prsi.

Potočnik se je znašel le toliko, da ni hotel povedati, kje ima svoje prihranke. Odvrnil je napadatelma, da brani denar pri svojem sinu, ki stanuje v drugi hiši. Ta dva tega seveda nista verjela in sta pretaknila vse prostore, pa na

starčevo srečo ničesar nista našla. Končno sta dobila na oknu v hiši le za približno 1000 dinarjev drobiža. Medtem ko sta svojo žrtev tako strahovala, sta si privoščila še liter vina in kruha z zaseko, ki sta ga dobila v hiši, pobrala Potočniku ene hlače in žepno svetilko ter odšla. "Velikodušno" sta ga prej še oprostila vezi okrog trupa, le rok mu nista razvezala. Pri hiši Potočnikovega sina sta izmaknila z okna še približno 500 dinarjev drobiža, si pri nekem kmetu izposodila kolesi in potem odkurila z njimi in s skromnim plenom proti Skofji Loki, od tam pa domov.

Slapnik je vedel, da ima njegov ded nekaj prihrankov. Ker ni imel prave volje za zaposlitev, se je oprjel misli, da se polasti dedovega denarja. Omenil je svoj načrt prijatelju Marklju. Tudi Marklja je zamajalo in ker bi rad potoval v Bosno, kjer je baže imel svoje dekle, pa za pot ni imel sredstev, se je dal pridobiti za Slapnikov načrt, da vzameta Potočniku denar, če treba tudi s silo. Obema pa so pri tem očitno mešale glave tudi pustolovske avanturistične filmov. Ko se je 17. maja letos, okoli 10. ure ponoči odpravil Anton Potočnik k počitku, je na oknu, kakor je povedal kot priča, nenkrat nekaj zaškrabljalo. Ni si pač mogel misliti, da je to povzročil njegov vnuk, ko je skušal s silo odstraniti železno mrežo. Potočnik je šel odpret, v tem ga je pa Jože Markelj že napadel in urno pokrkl glavo z rjuho, da bi napadeni pač ne videl, koga ima pred seboj. Starček se od strahu in bežnostu sploh ni mogel upirati. Voljno se je dal povezati z vrvmi, ki sta jo storila dobila v veži in

Sodišče je izreklo Francu Slapniku kazen 1 leta in 4 mesece strogega zaporja, Marklju pa eno leto strogega zaporja. Kazenski zakonik zahteva za taka dejanja najmanj tri leta strogega zaporja, sodišče pa je gledalo v tem primeru na mladost storilcev, na njuno očitno nepremišljenost in avanturizem, ki ju je po prepričanju sodišča še največ privedel do tako zavrženega dejanja. Obdoženca sta tudi svojo krivdo priznala in dejanje obžalovala.

Primer Franca Slapnika in Marklja nam kaže, da marsikdaj niti starši niti družba ne storijo vsega, kar bi morali za to, da se mlade ljudi privede v življenje brez padcev.



KADAR POPRIMEJO LJUDJE

V sredo popoldne, 21. junija, ko se je čez Karavanke in Kamniške približevala nevihta, je strela udarila v leseno hišo ob Cesti Kolarškega odreda 22 (švabska vas) v Kranju. Na lesenem podstrežju ob električni napeljavi, kamor je udarila strela, je bilo kar hitro v ognju. - Ze nekaj minut zatem je zarvonilo v dežurni sobi gasilke čete in gasilci z dvema cisternama in avtomobilom so bili kar hitro tam. Toda z leseno in osušeno podstrežje in celotno hišo je bila vsaka minuta usodna. Vendar je bil požar zadusen. Največja zahvala pri temu gre sosedom oziroma ljudem tamkajšnje okolice, ki so bili v prvih minutah že na podstrežju in do zadnjega pomagali da ni bilo huje škode. To hvalno priznanje odskodovaneč Stanko Likar in priznajo tudi sami gasilci.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri "Elektrotehničnem podjetju" v Kranju - razpisuje službeno mesto

**blagovnega knjigovodje**

Pogoji: srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v blagovnem oziroma materialnem knjigovodstvu.

# „Čas pa je morje“

RAZGOVOR S PESNIKOM MIHOM KLINARJEM

Na Poljanah nad Jesenicami bodo Dan borea, 4. julija, ob veliki okrajni proslavi 20-letnice vsajše izvajali tudi Klinarjevo »Rdeči kantati«. Zato smo te vrslice posvetili dozdajšnemu pesnikovu snovanju in pa kratkemu zapisu o Rdeči kantati.



Jaka Torkar - Ilustracija h »Rdeči kantati«

tiha prijateljica že davno prej, preden sva si segla v roke. Njegova bolečina je bila moja bolečina in del moje bolečine - obče človeške - je utripal tudi v njem. Si-

## Vključevanje mladine v obrtne poklice

Resolucija o strokovnem izobraževanju strokovnih kadrov, ki jo je junija 1960 sprejela Zvezna ljudska skupščina, odpira z ozirom na nadaljnji razvoj našega gospodarstva velike perspektive glede načrtnega izobraževanja obrtnih kadrov. Ena glavnih oblik izobraževanja bo kot doslej ostalo izučevanje mladine, možno pa se bo tudi pričutili določena poklica in tako doseči kvalifikacija.

- 18 mesecev za poklice: mehanik, kolesar, cementinar, knjigovez, pletilja, moški frizer in dimnikar.
- Učna pogodba se lahko sklene za izučevanje samo enega od navedenih poklicev (n. pr. samo za soboslikarja ali pleskarja oz. moškega ali ženskega frizerja).
- Za naslednje obrtne poklice se učne pogodbe sploh ne sklepajo: piškar, parketar, rezalec stekla, krovec, parketar, piškar, izdelovalec copat, mlinar, ščetar, dežnikar in glavnika. Zanje se bodo kadri lahko usposabljali s priučevanjem.
- Uredba o predizobrazbi vajencev določa kot pogoj za sprejem vajenca dokončna osmetilnica. To velja za vse poklice. Izjemoma pa je možno sprejeti v učni točki učence, ki niso dovršili osmetilke, vendar so zadostili obveznemu šolanju. Taki vajenci morajo pred vpoklicem v I. letnik vajenske šole uspešno opraviti 6-7 tedensko pripravljajni tečaj in to na po stroki pristojni vajenski šoli.
- Učna pogodba se torej zenje lahko sklene takoj, t. j. pred opravljenim pripravljajnim tečajem. S tem zamujeni čas pa se prišteje na koncu k učni pogodbi.
- Z namenom, da se izobraževalnim centrom oz. vajenskim šolam omogoči lažje razporeditev vajencev v posamezne izdane vajenskega poklica, pripravljajni tečaj in to na po stroki pristojni vajenski šoli.
- Učna pogodba se torej zenje lahko sklene takoj, t. j. pred opravljenim pripravljajnim tečajem. S tem zamujeni čas pa se prišteje na koncu k učni pogodbi.
- Z namenom, da se izobraževalnim centrom oz. vajenskim šolam omogoči lažje razporeditev vajencev v posamezne izdane vajenskega poklica, pripravljajni tečaj in to na po stroki pristojni vajenski šoli.
- Učna pogodba se torej zenje lahko sklene takoj, t. j. pred opravljenim pripravljajnim tečajem. S tem zamujeni čas pa se prišteje na koncu k učni pogodbi.

cer ne bi bil umetnik! Tako je bilo tiho prijateljstvo že davno prej, že davno pred prvim stiskom roke, že davno prej, preden sem stopil na njegov dom.

Ko sem stopal po stopnicah so zorela vprašanja, ki sem mu jih mislil zastaviti. Samo trenutek nato sva sedla za majhno mizo in pričela najin razgovor. Na mizi je ležal najin pisalni stroj in kup papirjev. Pesnik je bil videti izmučen in, ko je opazil, da ga zvedavo opazujem, mi je povedal, da je ves noč pisal. Je pač tako - od nekod je prišla bolečina pa je sedel k stroju in pisal in pisal. Na bližnji proslavi na Poljanah bodo izvajali vsajše Rdeči kantati, ki jo je uglasbil Radovan Gobec. Bi nam hoteli povedati kaj o njej?

»Kantata je pravzaprav pesniški prerez časa in dogajanja v njem v zadnjih sedemdesetih letih. V njej skušam pokazati skoki netravnosti rasti vzhajajočih slovenskega delavskega. Kantata je pisana v svobodnem versu in obsega 15 pesmi ter se zaključuje s himno. Osnovni motivi je človek. Človek priklenjen na čas iz katerega pa bi se rad izrgal. Človek Prometej, ki je nebu ukradel ogenj in naučil ljudi ravnati s njim. Zato so ga priklenili. V prenesenem smislu mislim namreč, da je bilo vsako napredno predvzno delavsko gibanje tudi prometejstvo. Za Kantato je zelo pomembno, da prikazuje rast našega delavskega, osvoboditve razreda kot takega.»

V mislih sem se sročal s Klinarjevim besednim, zanosno pesniško, ki raste, ki raste v svoji ideji, je smela po izrazu in globoka po vsebini. Ni slučaj, da je Klinar v svoji Kantati segel po Cankarjevem Simnu Sirotniku in ga postavil za simbol razreda, ki raste in se osvobaja ter tako spreminja iz »razreda po čobi« v »razred zase«. Da, po tistem Simnu Sirotniku, ki je 50 let garal in služil svojemu gospodarju. Vendar Cankarjev in Klinarjev Simen v svojem najglobljem bistvu nimata mnogo skupnega, medtem ko je bil Cankarjev Simen več ali manj objekt okoli katerega je veliki umetnik spletel svojo podobo in z njo pokazal vso človeško bedo, a obonem osmešil birokrate in filistre, je Klinarjev Simen simbol človeka,

priklenjenega na čas, z njegovo veliko željo, stopiti iz njega. V prvi peemi Kantate izraža pesnik svoj intimni odnos do objektivnega dogajanja. Druga pesem poje o neosevelenosti našega proletariata: Moji in delaj in bodi ponizna... Moji je. Delaj je. Bil je ponižen. Tako raste dogajanje preko rdečega oktobra, dogajanja doma na Zaloški cesti, v Trbovljah in drugod v času Obznanen, ko je »pod pepelom tla žerjavka upora«. Klinar po tem lirsko meditira, poje o fašizmu v Španiji in Nemčiji, o čudnem črnem križu in pa o borbi našega ljudstva izpod težkega jarma. Vsa izpoved se zaključuje s himno.

Pesnika sem vprašal, kako sta se ujela s komponistom Radovanom Gobcem. Priljubljeni mi je, da je pred časom poslušal izvajanje pesmesnih odlomkov in da se mu zdi komponistova muzika očeljena.

Zvedavo sem ga spomnil na njegovo zbirko Zelena torzo, ki je izšla pred časom v Kranju. »Z »Zelenim torzom« sem pravzaprav odložil staro breme. Casovno je zbirka izredno široka, saj sega vse tja do leta 1939. Kljub temu, da je zbirka dokaj neugodno sprejeta pri nekaterih mlajših kritikih, je v njej marsikaj, tako sedijo tudi številni pesniki, med njimi Lajze Krakar, kar bo ostalo. Segel sem mu v besedo in povprašal, kako kaj s prozo. »Zadnja leta sem se zelo na široko ukvarjal, še zlasti po letu 1954, z zgodovino delavskega gibanja na Jesenicah. Ves ta obsejni material, ki sem ga zbral, mi zdaj preračča velik prozni tekst. In tako zdaj ugotavljam, da mi je proza pravzaprav bližja kot poezija. Poezija je mladost. Trga se iz človeka, iz mladosti in je zato tudi mladosti potrebna. Ko pa človekova spoznanja prerastejo navdušno občutje, postane človek nekega činka, posem ni več čista pesem! Tako je proza lahko občirnija in tehtnejša. Zdaj pripravljam daljši prozni tekst Luči v sivem mestu. Dogajanje v delu sega v obdobje 1931-32.

Kje pa ste pričeli objavljati svoja prva dela? »Začel sem pri Mentorju leta 1939 nato pa pri Naši rasti. Takrat sem hodil na kranjsko gimnazijo, kjer smo imeli svoj literarni krožek, ki je bil ustanovljen na pofundu SZZ. Po avtorji sem objavil v Sodobnosti, v številnih časopisih in revijah.«

Kaj pa zgodbi? »Od domačih sem vedno rad prebral Gradnika in Kosovela, od mlajših pa mi je vpleč Cundrič, Zidar, Grafenauer, Krakar. Od tujih pa mi ugaja Rilke, Brecht pa seveda Lorea in drugi.«

Kazalec na uri se je pomikal proti drugi uri in once je postajalo. Rad bi ostal in takole prijetno kramljal o tem in onem, pa sem moral oditi. Zunaj je bilo toplo in prijetno od sonca in luže na asfaltni cesti so se sešile. Ljudje so hiteli in delo. Počasi sem stopal navzdol proti Zelezarni, ki je stala kot fantom sredi doline. Nenadoma se je v misli prikradla tista pesem - Vi ste prebrli obroč / Mi smo ostali tu. - Vi boste kmalu šli / k smagi polje - Mi smo ostali tu / in vendar smo z vami šli... Podobna ni merala proza. V dveh skromnih vesticah, ki jih loči le nekaj milimetrov vslednjega beleza namirja, je bilo vklesanih toliko življenj in usod - toliko takih življenj, ki so prebrila obroč in toliko takih življenj, ki so ostala tu!

Vedno je tako, se mi je poročilo v glavi - in to se zdaleč ni bilo moje - da lekronost ostane. Ko četiri forma in ko se porazmubi zvončkanje rim, ostanek lekronost - na naj bo to poezija, ljubezno, življenjsko - sicer pa, kaj je pravzaprav poezija. Osveti lieli / ne ozelenijo / - Odsveteli cveti / ne vzetijo / - Ljubezno davna / se ne yrne / - Zvezda umre / ko se utrne.

Osveti lieli ne ozelenijo - da, vendar je od njih vsa jesen ena sama zlata pesem. Prebitana blod od srca do srca, blodi skozi žaloct in smeh. Rad imam jesen - zakaj drugače nikoli ne bi poznal svoje bolečine - in jaz imam rad svojo bolečino - ker evm, da sem zaradi nje človek.

Preteklo sredo je bila na OLO Kranj tretja seja sveta za šolstvo, kulturo in prosveto. Tokrat so razpravljali in odločali o poročilu o finansiranju in nagrajevanju v šolstvu na področju kranjskega okraja in še o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih. Predvsem so poudarili, da pomagati zakon o finansiranju šolstva začetek urejanja principov delitve dohodka na področju kranjskega okraja in še o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih. Predvsem so poudarili, da pomagati zakon o finansiranju šolstva začetek urejanja principov delitve dohodka na področju kranjskega okraja in še o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih. Predvsem so poudarili, da pomagati zakon o finansiranju šolstva začetek urejanja principov delitve dohodka na področju kranjskega okraja in še o nekaterih drugih pomembnih vprašanjih.

Mešanjski pevski zbor je že s svojo prvo skladbo Petra Liparja - Zemlja govori, sprožila, navdušila občinstvo in sliševalce. Tudi skladba Blaža Anžiča - Stari mlaj, je bila toplo sprejeta. Oba pevka zbor sta na tej ravni dobila najboljše priznanje in imajo uspeha tudi na evropski. Oba zbor sta nastopila pri vodstvom divnega Liparja.

Koncert zabavne glasbe V četrtek, 22. junija, je gostoval v letnem kinu Hrabrovan v Kranju veliki pesniški orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Bojana Azimca. Pripravljeni koncert zabavne glasbe, ki so ga pogostili številni poslušalci, je poklonila RTV Ljubljana Kranju kot muzikalno na odličji. Sposobnost svoj domači žanr. Na koncertu so ob orkestru nastopili tudi pevci: Ratko Ingolič, Majda Sepe, Marjota Deržaj, Lijana Petrovič, Beti Juskovič, Marjo Novosel, Djordje Marjanovič in Jelka Cvetičar. V koncertu, ki je trajal dobro uro so bili najtopleje sprejeti Djordje Marjanovič, ki je na koncertu pel Adio Marija, in Karolina, Marko Novosel s pesmima More in Mali motorist in Marjana Deržaj s pesmijo Tisoč možih mchurčkov.

## Filmi, ki jih gledamo

Po Gorenjski predvajajo še dni naslednje filme. Na Jesenicah je na sporedu španski film »Prodajalica vijolic«. V Kroci vrte prvi del Dezanovega filma »Velikan«. »Dobri stari pianino« je na sporedu v Ljubnem. O filmu Audia Murphia - »Ni imena na naboju«, ki je v teh dneh na sporedu v Radovljici, smo v našem časopisu že pisali. V Skofji Loki je v dneh, ki pa po doseganju izkazn-pnjah ne obetajo dolgega toplega poletja. »Dalgo toplo poletje«. O filmu smo bili že pisali, ko so ga vrtili v Kranju, zato bomo danes o njem spregovorili zelo na kratko. V Kranju je bil na sporedu francoski film »Zaklad z obale Durance«, zdaj vrte ljubljanske »Zaljubljeni« in prihajajo pa obetajo western »Ziomljena zvezda« in pa odlični film, ki ga še dlje težko pričakujemo - »Pelkovič in jaz«. Danes bi želeli le na kratko spregovoriti o »Delgem toplim poletju« in o francoskem filmu »Zaklad z obale Durance«. ZAKLAD Z OBALE DURANCE - Francoski film, najsi so v svoji podobi dobri ali slabi, so neke vedno zanimivi - zaradi svoje svežine. Tako je tudi »Zakladom z obale Durance«. Film pripoveduje o elementarni sili vode in o ljudeh, ki se z njo srečujejo. V dolini reke Durance so sklenili postaviti velikanski jez, tako da bi voda poplavlila vse dolino. V ta okvir so ustvarjali vpleti skupno ljudi in njihove usode tesno zvezali z vodo. Kljub temu, da je tema filma zelo privlačna in

da je tehnična realizacija stvaritve izredno dobra - lahko bi rekli celo odlična - film ni dosti več kot privlačna okvir z vsakdanjo sliko. Seveda ne trdimo, da je film povsem slab - nikakor, marsikaj v njem je zelo zanimivo - še zlasti izredno mojstrski dokumentarni posnetki, vendar resnici na ljubo ob koncu te rablo sentimentalne zgodbe, ki konca koncev objektivno gledano najde celo malce konzervativno rešitev, gledalec ni povsem na jactem, kaj so ustvarjalci pravzaprav hoteli povedati. Menim, da bi bil lahko dokumentarni film dosti prepričljivejši - sicer pa že zbirate barvice razglednice ali če se navdušujete zanje, si film je ogledite. DOLGO TOPLJE POLETJE - je v teh poletnih dneh na sporedu v Skofji Loki. Film je odlična mojstrovina znanih filmskih ustvarjalcev, med njimi tudi Orsona Wellesa. O filmu smo zabeležili štepec vršic, ko je bil na sporedu v Kranju. Zato tokrat le na kratko. Ustvarjalci so z zanimivim prestopom k snovi ustvarili pomembno umetniško, ki nosi je s svoje izbratenostjo propaganda. Za molto dogajanja v filmu ni nam lahko služile tiste preproste besede Ance Frank. In pravi, da kljub vsemu verjame v dobroto ljudi. Ustvarjalci so nastilali prepričljivo galerijo usod, vzhodanjnih in krog skomercializiranega zahoda; globoko so segli v človeka in prav zato je »Dalgo toplo poletje« topel gost naših kinomatografov. P. B.

## S seje Sveta za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Kranj O finansiranju šolstva

pri razvozlavanju nastalih problemov. Prosvetni delavci so že dalj časa želeli iznašiti svoje delo z delom proizvajalcev. Možnosti, ki se odpirajo, se dajo za sedaj žal le šteti, vendar je večina pedagogičnih delavcev na dobri poti, da se še bolj vključijo kot družbeni delavci šolskega formata, kar bo šole le še bolj povežalo s potrebami sodobnega življenja pri nas. Zdaj smo v prvi fazi realizacije zakona o finansiranju šol, katerega osnovni cilj je, da se bodo šole kar najbolj osamosvojile. Po vseh občinah so ustanovili občinske sklade za finansiranje šol. Novi zakon o finansiranju pa je predvsem perspektivni zakon, ki bo nedvomno terjati nekaj let, sreden se bo v praksi uveljavil. Šole se bodo po tem zakonu osamosvojile in postale samostojne družbene ustanove. Med njimi ne bo - kot doslej - nerazumno visela nevarnost nezrabilenih ali nezagotovljenih finančnih sredstev, kar je čestokrat doslej vodilo k neracionalni izbiri sredstev.

Nastajanje novega sistema, postavljanje novih odnosov v šolah samih, novih odnosov do njihovih ustanoviteljev, pa zahteva intenzivno delo in veliko napora vseh prizadetih, predvsem pa sistematično pojasnjevanje novega sistema, njegovih družbenih odnosov, novega položaja šolskih ustanov in prosvetnih delavcev v njih. Vzporedno s takim pojasnjevanjem je treba odklanjati ostanke stare miselnosti, konzervativnosti

in podobne pojave, pravilno vidijo v njem nevarnost za doseganje pomanjkljivo, nekvadratno delo. Posebno vlogo naj bi pri tem odigrale organizacije SZDL, zbori volivcev itd. Nekateri občinski ljudski odbori niso v celoti sprejeli vseh odlokov, ki jih predvideva temeljni zakon. Prav tako vsi upravni odbori skladov za šolstvo nimajo še izdelanih pravilnikov in finančnih planov. Na koncu so poudarili, da so organi, ki so odgovorni za izvedbo novega zakona po občinskih preved osamljeni in da jim bo moral okraj nuditi več pomoči - skratka poslati koordinatore občin s ciljem enotnih prizadevanj pri ureditvi zakona. Nadalje so obravnavali še nagrajevanje prosvetnih delavcev. Posamezne šolske ustanove naj bi takoj pristopile k izdelavi pravilnikov za razdeljevanje osebni dohodkov, tako da jih zakon o delitvi dohodka prosvetnih delavcev ne najde nepriljubljenih, saj jim bo ta pustil odprte možnosti. Ob koncu so določili letošnje nagrajence nagrad »Staneta Zagarja« za šolsko leto 1960/61. R. F.

Operni solisti - gostje na Bledu V tem tednu se je vrstilo v Kazini na Bledu spet nekaj prireditvev. Med obiskovalci je vzbudila največje zanimanje nedoljška Modna revija, ki je bila v letošnji sezoni prva prireditvev v vrsti. V torek so namesto akademsko folklorne skupine iz Ljubljane izvajali večer jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi Jeseničani. Ti se bodo letos še nekajkrat predstavili turistom na Bledu. Družbeno zabavni spored je izpolnila prireditve večer plesnih šol in spored vseh letnih mednarodnih festivalov »Boice Kovačič« iz Ljubljane. S pevčevca Stankom Goriskom in Danilom Čadežem se bo koncert predstavil v soboto zvečer. Prireditve v letošnji sezoni prireditvev bodo v ponedeljek, 26. junija, izvajali koncert operne in umetne glasbe: solisti ljubljanske opere; sopranistka Vilma Bulovičeva; tenorist Miro Bravnik, basist Ladislav Korosec in violinst Ali Dermelj.



V mali dvorani pri Jezenu je kranjski Muzej revolucije 17. junija odprl razstavo pod naslovom VSTAJA NA GORENJSKEM. Razstave, ki je pececi pisanega in slikovnega dokumentarnega grafičnega časovnega razstavo, ki bo odprta do 22. junija, so pripravili in vodijo kranjski muzej in občinski

# SKRIVNOSTI AJDNE NAD POTOKI

Letos spomladí so na visokem hribu Ajdni, na levem bregu Save, nad vasio Potoki, izvedli raziskovalno odkopavanje, ki bi naj omogočilo rešiti eno izmed najzanimivejših zgodovinskih vprašanjavske doline.

Zgodovinski pomen Ajdne je že stoletja star, žal pa še vedno ne vemo pravega odgovora. Odkar prebiva slovensko ljudstvo na območju Zirovnice do Javornika, je na Ajdno z njenim razvallnamí gledalo kot na nekaj skrivnostnega.

Ko je zgodovinar I. V. Valvazor zbiral podatke o preteklosti slovenske zemlje za svoja zbrana zgodovinska dela, je med drugimi hotel rešiti tudi vprašanje Ajdne. Pri fužinah na Javorniku je zvedel masekaj o ljudstvu, ki je nekó živelo v predelih Karavank Pastirji s Koroške Bele, Potok iz Zirovnice so mu pokazali dragocene kovinske predmete iz bron in srebra, ki so jih našli po bevskih in žirovniških planinah. Na osnovi najdenih predmetov si je Valvazor ustvaril mnenje o poganskem graditju nad Potoki.

Peterman, krajevni zdravnik n. Belšćici, se je že pred Valvazorjem hotel seznaniti z davno preteklostjo prebivalcev Karavank. Priseluil je besedam pastirjev, lovcov in rudarjev, ki so pripovedovali o skrivnostnih krajih, predvsem o grobovih vrh Belšćice, ki bi naj pripadali pogonom iz Ajdne. Začel je zbirati ljudi, predvsem rudarje, ki so rudarili v Belšćici, da bi z njimi odkopal grobove. Zanimala ga je pisava, ki je bila vklesana na nagrobnih spomenikih, kot zdravilka pa ga je zanimalo tudi okostje, da bi dognal, kakšni so bili takratni ljudje. Z nadrudarjem Solzino s Koroške Bele, ki je nadaril rudarje javorniške fužine, sta si ogledala nagrobne spomenike. Ko je nekajkrat zamajil s krampom, se je razbesnela nevihta. V strahu sta zapustila kraj. Ko sta prišla do ostalih rudarjev sta pripovedovala, da je vmes posegla nadnaravna sila. Vest o maščevanju pogonov in strah pred njihovojezzo je dolgo zadrževal ljudi. Mislili so, da je grobove treba pustiti pri miru.

Na zgodovinarja Valvazorja je ta dogodek močno vplival. Ajdno je opisal skrivnostno. Kljub povpraševanju ni mogel dognati, kdaj se je ta graditj porušil.

Po Valvazorju se za preteklost karavanskih selišć in borbišč ob njihče zanimal. Ker na Belšćici ob

nevihtah rado treska, si ni nihče upal v bližino grobov.

150 let pozneje se je h grobovom na Belšćico odpravil nadplavžar Vilman iz Javornika. Delo je bilo brezuspešno. Pozneje so poskušali še drugi. Zelja vseh je bila, najti grob zadnjega ajdovskega velíkna, katerega truplo so baje položili v zlato krsto.



V dvajsetem stoletju pa zanimanje za Ajdno naraste. Najprej je prišel kopat ljubljanski arheolog Walter Schmid, pozneje pa so je uveljavil nadučitelj Janko Baraga s Koroške Bele. Smatral je Ajdno za staro svetišće, kjer so Ajdi žrtvovali darove bogovom. Svoje zanimanje za Ajdno je prenašal tudi na učence.

Zadnja leta pa se je za Ajdno začel zanimati Tehniški železarski muzej na Jesenicah. Pri začetem odkopavanju zidu so imeli srečno roko. Najli so sledove predrimske dobe in srednjega veka.

## RAZVOJ MOSKVE

V Moskvi so skienili popolnoma preurediti staro mesto. Znano je, da je nekó 70 odstotkov hiš bilo zgrajenih iz lesa ter mešanice lesa in opeke. Lamsko leto je bilo v Moskvi samo še 20 odstotkov lesenih hiš. Mesto zavzema sedaj površino 87.500 hektarjev, kar je za 2,5 krat več kot pred vojno.

Predvidevajo, da bodo v prihodnjih sedmih letih preselili iz staroga dela mesta v nova mestna naselja 1,5 milijona ljudi.

Zlasti pomembne so najdbe keramik z ornamentí, živalske kosti in dva predmeta iz kovanege železa. Keramika iz predrimske dobe je slična keramiki, ki so jo odkopali v Kranju v predzgodovinskih plasteh. Keramika je omogočila, da so natančno opredelili čas in dognali, da je Ajdna res staro pogansko svetišće ali pa morda celo žrtvenik, kot je predvideval Janko Baraga. Po obzidju in srednjeveški keramiki pa moramo soditi, da je bila Ajdna močna srednjeveška utrdba, ki je po vsej verjetnosti dočakala prihod Slo-

vanov. Ena zanimivost kaže, da je ornament keramike, katero so našli pri lamskoletnih delih pri zadnjem plavžu v Savskih jamah, podoben ornamentu iz Ajdne. Keramika bo morda ena od bistvenih vezi pri ugotavljanju starosti in povezave med kraji v Karavankah, za katere nimamo zgodovinskih podatkov, razen imen in ustnih izročil. Preiskava najdenih kovinskih predmetov pa je pokazala da gre za primitivno izdelavo, kar govori v prid starosti topilništva in kovastva v Karavankah.

## Velikani v letalstvu

Letošnja letalska razstava v Parizu je presegla vsa pričakovanja. Največ priznanja so dosegli Rusi s svojim letalskim velíkanom »Turopoljev TU-114«. To potniško letalo lahko poleti s 170 potniki (v turistični verziji jih baje lahko vkrcata tudi do 220). S svojimi štírim turbomotorji doseže hitrost preko 850 km na uro.

Letalske razstave v Parizu imajo bogato tradicijo, ker jih prirejajo že od prvih začetkov letalstva. Prvo razstavo so priredili leta 1909. Letos je na razstavi

razstavljalo 300 letalskih tovarn iz 15 držav.

Amerikanci so prikazali originalno kabino rakete »Mercuri Freedom«, s katere je Amerikanec Shaperd poletel v vesolje. Posebna zanimivost je tudi angleško letalo s popolnim vertikalnim vzletanjem in pristajanjem. Prikazano je tudi veliko štívilov helikopterjev in lahkih letal. Letala z malo hitrostjo niso izgubila na svojem pomenu.

## Vlak na enem tiru

Železnice na eni tirnici so vse bolj pogoste v svetu. V Nemčiji, Franciji in še v nekaterih državah se tečejo vlaki po eni tirnici. Zadnji čas se je tem državam pridružila še Japonska. V bližini Tokia so zgradili prvo progo. Vlak lahko razvije hitrost do 40 km na uro.

## Krmilo za ladje

Inženir neke nemške tovarne je izdelal »aktivno« krmilo za ladje, ki jim omogoča, da se lahko obrnejo na mestu. To so dosegli na ta način, da so na krmilni gradnji ladjam poseben elektromotor z vijakom, tako da na krmilo deluje močan bočni pritisk. »Aktivno« krmilo bo služilo predvsem velikim trgovskim ladjam, ki bodo z to napravo lažje prihajala v pristanišča in ne bodo potrebovala vladilcev. Nadalje bodo »aktivno« krmilo uporabljali pri ladjah, ki polagajo podvodne kable, pri gašenju ladijskih požarov in pri vlačilcih.

# Prva žetev v Sahari

Hidrometeorološke zaloge najbolj pešćene in suhe zemlje na svetu so skoraj neomejene. To protislovno resnico je odkril že leta 1890 francoski inženir Rollan, ko je izjavil, da so pod saharisko skorjo velike količine sladke vode. Hidrološka slika Sahare, ki so jo napravili geologi, odkriva velika nahajališća podzemne vode, ki ima svoje poreklo deloma iz morskih sedimentov, ko je sahariska prostranstva prekrivalo še morje, deloma pa so to ostanke rečne vode iz časov, ko se je Sahara osušila. Težava, ki je do sedaj pomenila nepremostljivo zapreko, je velika globlina talne vode, kajti voda se zadržuje v globlini 2000 metrov pod zemljo.

Francoska raziskovanja za izvori sahariske nafte so ogromno pripomogla, da so odkrili bogate sloje vode. Že leta 1954 je neka petrolejska tvrdka naletela v področju Tugurt na velike količine vode, ki se je zadrževala 1537 metrov pod zemeljsko površino. Toda za kapitaliste je bilo važnejše izkorišćanje nafte, kot pa iskanje vode. Sele ko so se izvori nafte na tem področju osušili, so prebivalstva prodali vrtno, ki danes daje okrog 150 litrov vode v sekundi. Pritisk te vode je tako močan, da je vodni curek nekaj metrov visok. Nove vodne vrtnice so pozneje skopali v Tamerni in

Sidi Kaledu. Na tem področju so dosegli svojevrstno svetovni rekord, ker voda prihaja iz globine 2100 metrov. V preteklem letu so francoski tehniki dobili že vodne curke, ki dajejo po 500 litrov vode v sekundi.

Po odkritju vode v najprostranejši pušćini na svetu se je kmetijstvo v zadnjih dveh letih močno razvilo. Ogromne plantaže palm rastejo vsepovsod, posebno pa v predelu Tamerna. Največji uspeh pa so dosegli kmetje v Mrari. Na tem prostranstvu, na površini nekaj sto hektarjev zemlje raste pšenica, ki je že v marcu letošnjega leta prerasla višino enega metra. Klasje te pšenice je z zrnjem izredno bogato. Tako so letošnje leto dobili prvi pridoček sahariske žetve, ki je presegla vsa pričakovanja. Kmalu bo pešćena Sahara dajala dve žetvi letno in morda ni daleč čas, ko se bo ta suhi pesek spremenil v najbogatejše področje na svetu.



»Tukaj v časopisu dajejo zanimivo navodilo, kako žena lahko zasluži denar v prostem času!«



»Rekla sem ti, da greva moške lovit, ti pa si vzela to čisto dobesedno!«

## GOSPODARSKE VESTI

Jugoslavija na tržaškem velesejmu. Na letošnjem tržaškem velesejmu, ki ima vsako leto pomembnejšo vlogo v razvoju blagovne izmenjave med Italijo in Jugoslavijo, bodo sodelovala številna jugoslovanska podjetja. Izmed slovenskih podjetij bodo na sejmu zastopana Utensilia Ljubljana, Elektrogospodarska skupnost Slovenije, Impol Slovenska Bistrica, Tomos Koper, Tehnoimpex Ljubljana, Tržiška tovarna kos in srpov Tržič, Iskra Kranj, Tose in TOS iz Ljubljane, ETA Cerklje, ELMA Črnača in nekateri prehrabna ter prometna podjetja.

Letošnji turistični promet v Sloveniji. V letošnjem letu smo dosegli že dokaj ugodne rezultate v turističnem prometu. Po podatkih Zavoda za statistiko je bilo letos v istem obdobju skoraj 17 odstotkov nočitev več kakor lani. Nočitve domaćih gostov so se povečale za 15,7 odstotkov, nočit-

ve inozemcev pa kar za 24 odstotkov. Skupno je noćilo v Sloveniji v razdobju januar-april 476.111 gostov.

Prvi tekstilni kombinat v Istri. V bližini Pazina bodo do konca leta 1965 zgradili velik tekstilni kombinat, ki bo zaposloval okoli 2700 delavcev in dosegel letno 10 milijard celotnega dohodka. Stroški za gradnjo tega kombinata bodo znašali nekaj nad 3 milijarde dinarjev.

Devet procentno povečanje. Industrijska proizvodnja v prvih petih mesecih letos je porasla v primerjavi s istim obdobjem lani za 9 procentov. Zlasti se je povečala proizvodnja nafte in gradbenega materiala.

V Kosovski Mitrovici tovarna akumulatorjev. V Kosovski Mitrovici bodo zgradili tovarno akumulatorjev. Gradnjo, ki bo stala 120 milijonov dinarjev, bo finanširal rudnik svinca ter cinka Trupea.

## RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 22., 23., 24. in radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 13., 15., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

# RADIJSKI IN TELEVIZJSKI SPORED

OD NEDELJE, 27. JUNIJA DO SOBOTE, 1. JULIJA 1961

**NEDELJA, 25. junija**

8.00 Mladinska radijska igra  
8.40 Iz albuma skladb za otroke  
8.50 V tritretinskem taktu z orkestrom Raphaela  
9.05 Z zabavno glasbo v novi teden  
9.47 Pri skladatelju Marjanu Kozini  
10.00 Se pomnite tovariši ...  
10.30 Narodne in domaće viže  
10.50 Nedeljska matineja  
11.35 Moje mesto včeraj, danes in jutri - reportaža  
12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.  
13.30 Za našo vas  
13.50 Koncert pri vas doma  
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II.  
15.30 Melodije, ki vam ugnajajo  
16.00 Igramo za vas  
17.00 Sportno popoldne  
20.00 Zabavni zvoki za vse  
21.00 Sportna poročila  
21.10 Simfonija št. 3 v Es-duru  
22.15 Plesna glasba  
23.05 Iz Gluckove operne zakladnice

**PONEDELJEK, 26. junija**

8.05 Nastopata pevka zbora iz Radomelj in Domžal  
8.30 Početniško popotovanje od strani do strani  
8.45 Cetr ure z ljubljanskim jazz ansamblom  
9.00 Dopoldanski operni spored  
10.15 Zvočna mavrica  
11.00 Po svetu jazza  
11.30 Emil Adamić in Anton Lajovic  
12.00 Petnajst minut z Zadovoljnimi Kranjci  
12.45 Kmetijski nasveti - dr. Ivanka Brglez: Plodnostne motnje pri kravah zaradi vibrose  
12.25 Melodije za opoldne  
13.30 Belokranjske pisanice  
13.55 Fantastična prodajalna - balatna suita  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Pesmi in ples jugoslovanskih narodov  
15.40 Iz filmov in glasbenih revij  
16.00 Naši popotniki na tujem  
16.20 Mojstri vam pojo in igrajo  
17.15 Soferjem na pot

18.00 Odlomki iz opere Pikova dama  
18.40 S knjižnega trga  
20.00 Ponedeljkova panorama zabavnih melodij  
21.05 Simfonični koncert Zagrebške filharmonije  
22.50 Literarni nokturmo  
23.05 Plesna glasba

**TOREK, 27. junija**

8.05 Orkestralni in zborovski odlomki iz Verdijevih oper  
8.30 Oddaja za otroke  
9.00 Zvoki za prijetno razvedrilo  
9.40 Poje ženski vokalni kvartet  
10.15 3 slavne taktirke  
11.00 Pevec Dušan Jakšić  
11.15 Branje za vroće dni  
11.35 Klavirski kvintet  
12.00 Slovenske narodne ob spremeljavi harmonike  
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Tone Simončič: Načrti za živinorejo na zadržnih gospodarstvih  
12.25 Melodije za opoldne  
13.30 Arije iz Mozartovih oper  
14.00 S popevkami po Evropi  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo  
15.40 Dvanajst preludijev za klavir  
16.00 Početniška zgodba  
16.20 Naši pevc zabavne glasbe in domaći zabavni ansambli  
17.15 Simfonični fragmenti  
18.00 Clovek in zdravje  
18.10 Od plesišća do plesišća  
18.40 Ljudski parlament  
20.00 Poljska zborovska glasba  
20.30 Radijska igra  
21.30 Rondo rustico  
21.35 Zvočni kaleidoskop  
22.15 Concertna glasba raznih dežel  
23.05 Plesna glasba

**SREDA, 28. junija**

8.05 Postarček v mladinski glasbeni redakciji  
8.30 Početniško popotovanje od strani do strani  
8.45 Ogle in orglice  
9.00 Vsaka ura ima svoj zven  
9.35 Igrajo slavni pianisti preteklosti

10.15 Zabavni potpuri  
11.30 Deset minut iz naše beležnice  
11.40 Mali koncert  
12.00 Veseli hribovci so v gosteh  
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Jože Šilc - Kaj bomo sejali po jednemenu  
12.25 Melodije za opoldne  
13.30 Zabavala vas bosta Kmečka godba in Gorenjski vokalni kvartet  
13.55 Glasbeni desert  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Glasbena medigra  
14.40 Pojdem v rute ...  
15.40 Car mladosti - orkestralna suita

**ČETRTEK, 29. junija**

8.05 S tostran in onstran Sotte  
8.30 Oddaja za cicibane  
9.00 Zvočni magazin  
10.15 Slavn pevc - slavne arije  
11.00 Obrtni pevski zbor »Enakost« iz Kranja  
11.15 Branje za vroće dni  
11.35 Romunska in bolgarska zabavna glasba  
12.00 Slovenske narodne v prireditvi Janka Ranika  
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Milan Simič: Mravlja, uspešna zatiralka gozdnih škodljivcev  
12.25 Melodije za opoldne  
13.30 Z orkestrom RTV Ljubljana po domaći deli  
14.05 Vedri napavi z velikimi zabavnimi ansambli  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo  
15.40 Dalmatinske narodne pesmi

16.00 Zabaval vas bo pianist George Feyer  
16.20 Nesmrtnne melodije Vincenza Bellinija  
17.15 Pevka Gabi Novak  
17.30 Turistična oddaja  
18.00 Glasbene miniaturre  
18.45 Poletni kulturni zapiski  
20.00 Cetrkov večer domaćih pesmi in napevov  
20.45 Glasbena medigra  
20.50 Literarni večer  
21.30 Druga simfonija  
22.15 Noćni akordi  
22.45 Sonata za rog in klavir  
23.05 Plesna glasba

16.00 Zabaval vas bo pianist George Feyer  
16.20 Nesmrtnne melodije Vincenza Bellinija  
17.15 Pevka Gabi Novak  
17.30 Turistična oddaja  
18.00 Glasbene miniaturre  
18.45 Poletni kulturni zapiski  
20.00 Cetrkov večer domaćih pesmi in napevov  
20.45 Glasbena medigra  
20.50 Literarni večer  
21.30 Druga simfonija  
22.15 Noćni akordi  
22.45 Sonata za rog in klavir  
23.05 Plesna glasba

**PETEK, 30. junija**

8.05 Glasba ob delu  
8.30 Početniško popotovanje od strani do strani  
8.45 Divertissement za klavir in godalni orkester  
9.00 Iz jugoslovanskih oper  
10.15 Z melodijami ob obalah Sredozemskega morja  
11.00 Malo na violonćelo, malo na klarinet  
11.40 Otroci pozdravljajo  
12.00 Vokalni kvintet Lisinski iz Zagreba  
12.15 Kmetijski nasveti - ing. Vukadin Šišković: Oidij vinske trte  
12.25 Hammond orgle in trio orgle Raisner  
12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja  
13.30 Zdjaj pa kar po domaće  
13.55 Nekaj opernih baletov  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Godala in vokalni zabavni ansambli  
15.40 Poslušajmo Slovenski oktet  
16.00 Sportni tednik  
16.20 S sprejemnikom na dopust  
17.15 Koncert za vas  
18.00 Zabavni orkester RTV Beograd  
18.15 Ljudska glasba narodov Sovjetske Zveze  
18.45 Iz naših kolektivov  
20.00 Zabavni orkester Jackie Gleason  
20.15 Tedenski zunanjepolićni pregled  
20.30 Iz del Antoina Dvoraka

21.15 Oddaja o morju in pomorsćakih  
22.15 Godala v noći  
22.35 Moderna plesna glasba  
22.50 Literarni nokturmo  
23.05 Spored jugoslovanske glasbe

## SOBOTA, 1. Julja

8.05 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu  
8.30 Pionirski tednik  
8.50 Hammond orgle  
9.00 Med renesanso in impresionizmom  
10.15 S sprejemnikom na dopust  
11.00 Po svetu jazza  
11.30 Popevke se vrstijo  
12.00 Venček narodnih melodij  
12.15 Jože Kregar: Cvetice dvoletnice  
12.25 Igra Pihalni orkester LM  
12.45 Črno in belo  
13.30 Nekaj razpoloženjske glasbe  
14.00 Vedri zvoki  
14.30 Prireditve dneva  
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo  
15.40 Tri skladbe za violonćelo in orkester  
16.00 Humoreska  
16.20 Majhni ansambli  
16.40 Mladinski mešani zbor gimnazije  
17.15 Kitara in vibraton  
17.30 Po kinu se dobimo  
18.00 Dva prizora iz opere Hovanščina  
18.20 Pozdrav z gora  
18.45 Okno v svet  
20.00 V dvo in tritretinskem taktu  
20.20 Radijska komedija  
21.14 Melodije za prijeten konec tedna  
22.15 Oddaja za naše izseljence  
23.05 Plesna glasba

## Televizijski spored

**NEDELJA, 25. junija**

9.30 Oddaja za kmetovalce  
10.00 Velvet - serijski film  
16.45 Prenos atletskega srećanja Jugoslavija : Italija  
20.00 Sedem dni  
20.45 Železni cvet - madžarski film  
22.15 Festival Napolitanske pesmi

**PONEDELJEK, 26. junija**

18.00 Medic - serijski film  
18.30 Znanost in tehnika  
19.00 TV pregled  
19.30 Glasbeni film  
20.00 TV dnevnik

20.15 Tedenski športni pregled  
20.30 Vućjak - TV drama

## TOREK, 27. junija

17.00 TV za otroke  
18.45 Simfonični koncert  
21.00 Zabavno - reklamna oddaja  
21.15 Oko resnice - TV film  
22.05 Maglični trenutek - glasbena oddaja

## SREDA, 28. junija

18.00 Pionirski mozaik  
18.45 Dokumentarni film  
19.00 Cas, ljudje in dogodki  
20.00 TV dnevnik  
20.15 Dokumentarni film  
20.30 Šest slavnostnih vabil - zaključna quiz oddaja  
21.30 Radijska postaja - reportaža

## ČETRTEK, 29. junija

17.30 En-den-dinus - oddaja za najmlajše  
18.00 Tadek Hejdeck  
18.10 Pijaće za najmlajše - nasveti  
18.30 Cannonball - serijski film  
19.00 Narodna osvobodilna borba - partizanske bolnišnice  
19.30 TV obzorik  
20.00 TV dnevnik  
20.30 Spoznavajmo svet in domovino  
21.30 Naši glasbeni umetniki

## PETEK, 30. junija

17.00 TV za otroke  
20.15 TV o filmu  
20.45 Celovećerni umetniški film

**SOBOTA, 1. Julja**

17.00 Državno pšćenstvo v telovadbi  
19.00 Pravi prijatelji - TV igra za otroke  
19.30 Serijski film za otroke  
20.00 TV dnevnik  
20.15 Dokumentarni film  
20.30 Serafinov klub - humoristično zabavna oddaja  
21.30 Jaquarjev prijatelj - del glasbene oddaje  
22.30 Serijski film  
20.00 TV dnevnik

V Kranju in Radovljici

# Prijetna presenečenja na modnih revijah

Modne revije na Gorenjskem ne prirejamo velikokrat, zato sem toliko bolj z veseljem pohitela prejšni teden kar na dve: prvo, ki je bila v četrtek zvečer, so pripravile dijakinje konfekcijskega in predelkega oddelka Srednje tehnične šole iz Kranja, predelkega oddelka Srednje tehnične šole iz Radovljic, modne industrije Almir v Radovljici. Vsaka od njih je imela svoj poseben namen. Tako je prva želela predvsem pokazati, s kakšnim znanjem so absolventke te šole odšle na delo v predelki konfekcijske področja, druga pa predstaviti letošnje kolekcije te priznane tovarne pletenin.

Prav zaradi njunih različnih namenov pa si skoraj moramo ogledati vsako posebej.

Na Tekstilni šoli je bila revija v telovadnici, prikazali so modele, ki so jih naredili v domačih delavnicah, celo blago za nekatere obleke so stikali v tkanici šole, manekenke so bile dijakinje te šole - skratka vse je bilo domače, a zato nič manj v stilu prave modne revije. Prikazali so okrog 60 različnih modelov, ki bi bili, če bi se res pojavili v naših trgovinah, pri kupcih verjetno prav tako toplo sprejeti, kot so bili pri obiskovalcih revije. Zaradi tega, ker so bili izdelki plod celoletnega truda dijakin in dijakov omenjenih oddelkov in njihovih strokovnih učiteljev, je bilo popolnoma razumljivo, da smo si poleg prikupnih poletnih oblek, kopalnih plaščev, pletenih kompletov, jopic in puloverjev ogledali tudi zimске plašče. Marsikatera namočna opazovalka je morala verjetno nekajkrat zamisliti zaradi nekoliko površno izdelanega spodnjega robu pri krilu ali slabše vsi-tega rotava na obleki - toda nič zato, vse to bo prav kmalu popravila praksa. Prireditelj je

treba pohvaliti zato, ker so pripravili cenik modelov in pri večini tudi omogočili njihov nakup, nekoliko čudno pa je, da prav pletenine, ki so jih prikazovali za tovarno Spik iz Kranja niso bile naprodaj in tudi za cene nismo zvedeli.

Sobotna revija v Radovljici si je z vso pravico zaslužila ime elitne modne revije: največ seveda zaradi izredno lepših pletenin, ki so jih izdelali v Almiri, pa tudi zaradi dobrih odraslih manekenov in ljubkih prikazovalcev otroških pletenin, od katerih je posebno mala Alenka na mah osvojila gledalce. Tudi modeli, ki so bili prikazani na tej reviji, niso bili vezani na eno samo leto obdobje, ampak smo med njimi lahko srečali modele za vse letne čase. Kar težko bi bilo reči, kaj je bilo obiskovalcem revije najbolj všeč. Opazila pa sem, da se niso navduševali nad ekstravagantnimi oblačili, ki jih pa na srečo ni bilo veliko, saj revija tudi ni imela takega namena.



Kakor lahko vidite na sliki, so letošnje kopalne obleke nekoliko bolj zaprte, kot so bile doslej. Seveda - tako je beseda moda, vneti ljubitelji sonca pa bodo za sončenje še vedno oblekle bikini. - Obleke na naši sliki so izdelane iz helanke, to je elastičnega blaga, ki so mu modni kreatorji dali prednost pred vsemi drugimi pri šivanju kopalnih oblek. Zato pa ni rečeno, da ne bo prav tako lepa obleka iz pisanega, črtastega ali enobarvnega pralnega platna, za močnejše postaje pa je ta tudi primernejša.

Charles McCormac

31

# BEG IZ SINGAPURA

Predelavec, ki so ga drugi klicali Biji, me je peljal k Japoncu. »Bodi previden, tuan,« mi je zašepetal, ko sva se približala kolibi. Zivel so se mi napeli do skrajnosti.

Japonec je bil pravi tip, ohol in surov in len že na prvi pogled, saj tudi ni imel pravega dela. Bil je zavajen in majhen. Govoril je mešanico spa-kehrane malajščine in javanščine.

»Od kod si?« Večno eno in isto vprašanje.

»Tuan, sem rekel - za uvod je bilo odlično - bil se zaposlen kot nadzornik na gumijevi plan-taži po imenu Tapakkanda v bližini Medana.

»Zakaj si odšel?«

»Moj gospodar je bil Nizozemec. Pobegnil je, pa tudi mene je hotel vzeti s seboj, a sem se mu izmuznil.«

»Zakaj?«

»Rad bi prišel k svoji družini v Bandung.«

»Zakaj si se ustavljal tukaj?«

»Nič denarja nimam, gospod.«

»Zakaj nisi odšel s svojim holandskim gospodarjem?«

»Tuan, velika cesarska armada zemlje vzhajajočega sonca je obljubljala preko radia, da bodo vzhodni narodi kmalu svobodni. Mnogo let sem hlepel po tem, da bi se osvobodil svojega holandskega gospodarja.« Pijunil sem po tleh.

Pogledal mi je naravnost v oči.

»Moje oči so bile modre.«

»Oehlus.«

»Da, tuan.«

»Ti nisi Anglež?«

»Ne, tuan. Ne Anglež.« Znova sem pijunil. »Moj oče je bil Nemeč, mati pa malajska Evroazijka.« To je bila zgodba, ki sem jo dolgo tuhtal, toda zdaj, ko sem je prvič uporabil, me je prevzel nemoden

paničen strah ob misli, da bi me Japonce lahko nagovoril nemški. K sreči je me pokimal.

»Dobra mešanica.« S temi besedami je natečkal moje ime na košček papirja, ki ga je vtaknil v žep bluze in se obrnil.

Tisti dan sem pozabil, da sem Evropejec. Garal sem kot domačini, govoril le, kadar sem moral in to v malajščini, obenem pa oprezoval za drugimi Japonci, ki bi utegnili biti bolj brihtni kot bedasti narednik, ki je zapovedoval delavcem. Delo pa je bilo težko in utrudljivo, posebno za človeka, ki je bil tako telesno izčrpan kot jaz. Z lopatami smo kopali zemljo in gramoz ter je v lesenih in bambusovih vedrih znašali k visokemu kupu, precej daleč od bodoče ceste, ki je počasi dobivala končno podobo. Ob štirih so nam ukazali, naj nehamo. Še nikoli prej mi menda ni bil počitek tako dobrodošel. Prah me je pokrival od nog do glave in bila sem natanko takšen kot domači delavec.

Pozno zvečer sem se vrnil v kampong, kjer sem našel Dona, ki je ves nesrečen pasel lenobo.

»Si kaj jedel?« sem ga vprašal.

»Da.«

»O. K. Ti in Skinny ostanita tu, zame pa bo bolje, če jem z domačini.«

»Poslušaj, Mac,« je zagodrnjal. »Skinny se že ves dan potika naokoli. Sele pred petimi minutami sem ga prvič videl.«

»Ves dan zunaj? Kje je bil?«

»Vrag vedi.« Spogledala sva se.

»Kako je Roy?«

»Počasni umira. Ne verjamem, da bo prestal noč.«

»In to po vsem, kar je pretrpel.«

Ta hip je priklovaril Skinny skozi vrata. Zgrabil sem ga za ramena.

»Ti bedak, če me ni tukaj, moraš biti v koži, ne pa postaviti zunaj naokrog!«

»Počasni, Mac, počasni. Vse je v redu. Dobro nam je tu.«

»Dve milj od tod,« sem mu rekel. »sem garal za Japonce, da bi zaslužil dovolj za našo oskrbo.

# Pet minut za juho

Kmalu za tem, ko nas je tovarna Delamaris iz Izole presenetila z govejo juho Argo, so ji sledila tudi nekatera druga podjetja prehrabne industrije tako, da je sedaj izbira juh kar precejšnja. Verjetno je konkurenca vplivala tudi na kvaliteto, ki ji v zadnjem času skorajda nimamo več časa očitati, toda tudi bistvenih razlik med proizvodi posameznih tovarn ni. Glavna lastnost jušnih koncentratov je ta, da je njihova priprava izredno enostavna, zlasti pa hitra in prav tu je brez dvoma vzrok, da jušne koncentrate sedaj že uporabljajo domača v vsakem gospodinjstvu. Ker vse juhe po vrsti radi imenujemo kar z imenom Argo, si danes ogledamo, od katerih tovarn in kakšne juhe lahko kupimo v naših trgovinah.

Delamaris: Argo special z mesnim rižem (80 din), Kokošja juha z jajčnimi testeninami (65 din), Goveja juha z jajčnimi testeninami (60 din), koncentrat goveje juhe (50 din), koncentrat kokošje juhe 55 din.

Podravka: Kokošja juha s testeninami (70 din), Goveja juha s testeninami (60 din), Simental-koncentrat goveje juhe v kocki (50 din), Zlatka-kokošja juha (60 din).

Franck: Biserka - goveja juha (50 din), Koka - kokošja juha (55 dinarjev).

Razen tega lahko kupimo tudi Da-Da kocke za izboljšanje juh; izdeluje jih Kolinača tovarna v Ljubljani (10 din) in začimbe »Rex« (115 din).

Problemi jeseniških žena

# Ali lahko dobim delo

## ŽENE NISO ZADOVOLJNE Z VSAKO SLUŽBO

Ze dva meseca je od tega, ko smo v uredništvu dobili pismo neke Jeseničanke in čeptav se je skrila za tujim imenom in navedla ulico, ki je na Jesenicah ni več, smo se odločili, da bomo ob priliki pisali o stvareh, ki nam jih je v pismu napisala. V njem močno kritizira pomanjkanje za žene primernih delovnih mest na Jesenicah in povsem neobjektivno ocenjuje razdeljevanje prostih mest posameznim prosilkam. Med drugim navaja, da je na posredovalnici vpisanih že 200 do 300 žena, ki leto in več čakajo na zaposlitev.

Prav zaradi teh podatkov sem ob obisku Jesenic izrabila priliko in se napolnila na Zavod za zaposlovanje. Spotoma sem srečala znanca in mu povedala, da mislim pisati o tem, kako na Jesenicah žene ne morejo dobiti zaposlitve. »Kdo to pravi?« se je takoj začudil. »Saj to sploh ni res. Menda že dve leti iščem ženske, ki bi pomagala v gospodinjstvu in dobro bi plačal, a je ne morem dobiti.« Kdo bi mi potem zameril, če nisem ničesar več razumela.

V razgovoru z direktorjem Zavoda za zaposlovanje Viktorjem Brunom pa sem zvedela za kopico podatkov in si kmalu lahko ustvarila natančnejšo sliko o tem jeseniškem problemu.

Evidence Zavoda za zaposlovanje kažejo, da je bilo 15. junija letos prijavljenih na Jesenicah 146 nezaposeljenih žensk, od teh jih kar 93 čaka na delo manj kot tri mesece, 23 do šest mesecev, ostale nekoliko dalj, 3 celo nad dve leti. Največ prosilk je starih od 25 do

35 let, močno pa so zastopane tudi tiste v starosti okoli 45 let. Zanimivo je, da je od vseh prosilk kar več kot 100 takih, ki imajo do 4 razrede osnovne šole. Prav to pa je velikokrat vzrok, da je težko najti zanje primerno zaposlitev. Ze večkrat se je zgodilo, da so kateri teh žena z nizko izobrazbo pomudili mesto čistilke, a ga ni hotela sprejeti. Dejstvo je, da je večina žena zelo izbirčnih kar se službe tiče.

Seveda pa nihče ne želi zanikati, da problema zaposlovanja žena na Jesenicah ni. Posebno težko je najti dovolj prostih učnih mest za dekleta; letos so jih na Jesenicah razpisali samo 23, za žante pa kar 212. O tem so govorili tudi na plenumu občinskega komiteja SZDL, saj bo v prihodnjih letih prihajalo iz šole vedno več deklet in bo z njimi vedno težje.

Razen tega, da imajo na Jesenicah v načrtu ustanovitev raznih obratov, ki bi zaposlovali predvsem ženske, pa bo novoustanovljeni Zavod za zaposlovanje pričel vsa delovna mesta, ki na Jesenicah že so. Tako menijo, da bi bilo več žena lahko zaposlenih v radio servisu, mehaničnih delavnicah, kot sprevednice na avtobusih ali šoferke na manjših tovornjakih, precej za žene primernih mest bi verjetno našli tudi v Zvezarni in v drugih podjetjih.

Na noben način torej ne bi mogli trditi, da na Jesenicah odložitveni forumi za nezaposlene žene ne zanimajo, zato tudi upanje, da bo problem kmalu rešen, ni neumestno.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

# AUSCHWITZ 31

## Dnevnik taboriščnega zdravnika

In kot zdravnik za seciranje prispevam po njegovem naziranju k temu do-bršen del.

Oberscharführer Mussfeld je komandant krematorija I. in njegov najboljši strelec. S tremi esesovci opravlja streljanje v tilnik. Krematoriji so le za uničevanje velikih množic. Če je ljudi manj kot pet sto, jih likvidirajo s strelji v tilnik.

Mussfeldu pripovedujem o strahotni zgodbi deklice. Govorim mu o tem, kaj vse je pretrpela, kako je vdihavala cikhlon. Toda le v majhni množini. Podrli so jo na tla, kjer je obležala z obrazom na mokrih tleh. Zaradi tega se ni čisto zadušila, kajti v mokroti plin izgubi precej svoje moči.

Ko mu vse pojasnim, ga poprosim, naj bi kaj storil za deklico. Zelo resno je poslušal, nato pa me vpraša, kako bi jaz rešil to zadevo. Z obraza mu berem, v kako težaven položaj sem ga spravil. Tu v krematoriju dekletce nikakor ne more ostati.

Samo ena možnost je, mu rečem. Dekle bi moralo skozi vrata iz krematorija. V bližini dela ženski bataljon. Dekle bi se lahko hitro pomešalo med delavke in potem odšlo z njimi v barake. O vsem, kar se je z njo godilo, bi seve morala absolutno molčati. Med množico žensk bi se zanjo sploh nihče ne zmenil dosti, saj se večina žensk niti ne pozna med seboj.

Zmajuje z glavo.

Ce bi bilo dekcle vsaj nekaj let starejše. Kaka dvajsetletnica bi bila že dovolj razumna in previdna, da bi razumela izredni slučaj svoje rešitve in ne bi z nikomer govorila o tem. Mussfeld meni, da bi dekletce v svoji naivnosti takoj izblebetalo, kaj je videlo in doživelo. Kaj takega se bliskovito raznese. In vsi trije bi bili izgnani. Dekle, on in jaz.

»Tu ni pomoči,« pravi. »Dekle ne sme ostati živa!« Pretresen ga prosim usmiljenja.

Vse zastoj! Četrť ure nato odpeljejo dekletce v prostor pred krematorijem. Strel v tilnik. Mussfeld ni streljal sam. Določil je za to svojega namestnika.

V prvem nadstropju krematorija je mizarska delavnica. V njej delajo trije delavci. Trenutno so zaposleni pri privatnem delu. Oberscharführer Mussfeld jim je ukazal, naj izgotove dvojni kavč za njegovo stanovanje v Mannshimu. Potrebni les so vzeli iz ostankov lesa za gradnjo. Peresa za kavč so pobrali iz naslanjačev in stolov, na katerih so prinesli v krematorij starce in bolnike.

Ko tako opazujem delo, vedno bolj zori v meni misel. Nekaj mi ne da miru. Enajst »Posebnih komand« je že neslo s seboj skrivnost krematorijev. V nekaj tednih bodo potekli štirje meseci dvajsete »Posebne komande«. Privadili smo se tej misli. Rešitve za nas ni. Ne smemo poginiti, preden nismo poskusili vsega, da obvestimo svet o grozotah Auschwitza.

Cisto vseno je, kdaj odkrije svet naše poročilo. Kmalu, v enem letu, desetih, dvajsetih. Vseeno je, samo, da izve resnico. Samo da obtožba ostane. Dve sto na smrt obsojenih ljudi »Posebne komande« jo podpiše. In dvojni kavč naj jo ponese v svet. In nekega dne, pa naj bi bilo tudi po dvajsetih letih, bo zvedel iz tega kavča resnico.

Poslanica je izgotovljena. Izčrpno poroča o moritvah v taborišču, o načinu moritev, o strahotnih razmerah v taborišču sploh. Zapisana so vsa imena morilcev kakor tudi približno število njihovih žrtev.

Poslanica obsega tri velike pergamentne pole. Francoski umetnostni risar napiše v dveh izvodih vse podatke. Za pisavo uporablja tuš, ki nikoli ne obledi. Okrog zvitih pergamentnih listov ovijemo svilnen motvoz in jih vtaknemo v kovinsko cevko, ki jo je po meri naredil naš ključavničar. Cevko hermetično zacinimo, da ne more do listov vlaga. Izdelali smo dva taka izvoda. Enega vtaknemo v podlogo med peresa kavča, drugega pa zakopljemo na dvorišču krematorija.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

Kasno popoldne je prišel oče Li-Tong k naši koči in nam izrazil sožalje.

»Skrbeli bomo za grob vašega prijatelja,« je rekel.

»Hvala.« Nič drugega nisem mogel izreči.

»Nas boste kmalu zapustili, tuan?«

Radovedno sem ga pogledal in se začudil, od kod ta nenadna bojazen v njegovem glasu.

»Kmalu,« sem rekel. »Nekaj časa bom še delal za Japonce, da vam bom lahko plačal za bivanje tu.«

»Prav o tem sem se želel pomeniti, tuan. Jutri bo japonski narednik delil mezde, potem pa morate iti.«

»Toda Japonce se bo začudil, kam sem odšel.«

»Poslušaj,« sem mu rekel. »Gotovo ne želiš, da bi ostali tu. Če nas Japonci ujamejo, nas bodo gotovo pripravili do tega, da bomo priznali, kje smo se zadrževali.«

Ta udarec je pogodil. Za hip je nepremično ob-sedel, potem pa vstal in me sotro pogledal.

»Morda bomo lahko kaj storili,« je rekel in zamisljeno odšel proti svoji kolibi.

Tega dne sem garal v nezmožni vročini, zvečer pa mi je japonski narednik izplačal 4,5 okupacijskih guldenov. Te sem ob vrnitvi v kampong izročil poglavarju. Zahvalil se mi je. Kasneje je prišel k naši kolibi.

»Tuan, moj prijatelj ribič bo odšel noč. Obenem bo prepeljal tebe in drugega tuana na majhen otok.«

Očnil sem ga s pogledom:

»Toda mi bi radi na Javo. Če pridemo na ta otok, nam to ne bo veliko pomagalo.«

»Moj prijatelj te bo prepeljal na otok, tuan, njegov brat pa potem na Javo.«

»Zakaj nas pa ta prijatelj ne more prepeljati na Javo?«

Obrnil sem se k Donu. »Ni dobro ostati na pol-goti,« sem zagodrnjal.

8. poglavje

Potem ko smo ga zažgali, nismo več govorili o Royu. Smrt ga je tako dolgo spremljala, da smo sprejeli njeno senco medse kot pelega tovariša, ki je nevidno hodil zraven nas. Konec je bil neizogiben. Nagon po samoohranitvi pa nas je silil, da nismo kazali svojih čustev, saj tudi ničesar nismo mogli storiti za Roya.

NAŠ RAZGOVOR

Teško je izbirati...

Da bi ohranili spomin in osvobodili dogodke na NOB v naših krajih, organizira pionirski odred "Tone Cufar" z Jesenic v okviru proslav 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov vrsto prireditev. Med drugim je njihov pevski zbor v začetku junija že uspešno nastopal po partizanskih vaseh v okolici Bohinja. V tem tednu pa so organizirali pohod "Po stezah partizanske Jelovice".

ljajo preživeli borci in udeleženci pohoda seznanjajo s pomembnimi dogodki in akcijami v posameznih partizanskih krajih. Učence pionirskega oddela "Tone Cufar" so minuli četrtek spremljali kar trije borci. Z enim izmed njih, s 54-letnim Francem Mulejem, delavcem v jeseniški železarni, sem se ondan razgovarjala in ga povprašala za pot, ki so jo prehodili. Bil je bolj redkobeseden, vendar je rade volje pričel pripovedovati:

"Skupno z dvema vodičema in približno 100 učenci sem krenil v zgodnjih jutranjih urah na Rovarico. Od tu pa smo odšli v dolino v treh skupinah, in sicer v tri smeri proti Lancovemu, Ribnem in Soteski."

Pripomnil je še, da se rad udeležuje teh pohodov in pripoveduje mladini o težkih dnevih iz časov NOB in da to torej ni njegov prvi pohod s šoleto mladino.

"Dobro se spominjam poti na Javorniški rovi in na Mežaklo v minulih letih," mi je dejal tov. Mulej.

"Mene, kot prav gotovo tudi naše bralce, zanima, kdaj ste odšli v partizane in kje vse ste preživljali dneve v času vojne?"

"Ze leta 1942 sem se vključil v Cankarjev bataljon, ki se je tedaj boril pod Stolom. - Leta

1943 sem med prvimi prostovoljci odšel v I. koroško četo. - Boril sem se v neposredni bližini Primorskega, v Seški dolini, v jeseniškem kotu itd."

Ko sem ga povprašala po veselih in žalostnih trenutkih iz njegovega partizanstva, mi je dejal, da je prvih, predvsem pa drugih toliko, da je težko izbrati enega in o njem govoriti.

V velikih nevarnostih je bil predvsem takrat, ko je bil kot kurir zaposlen na terenu. Dobro se spominja dni, ki jih je preživel na Primorskem, ko je bil po več dni obkoljen od Nemcev in se ni smel ganiti.

"Toda vse to je minilo, dočkal sem leto 1945, leto osvoboditve, in na čase NOB so ostali samo še spomini, spomini, ki ne bodo nikoli pozabljivi."

M. F.

Z obiska pod Česko kočo

V znamenju krajevnega praznika

Sezona turizma na Jezerškem se bo šele začela. Najhujši turistični vrvež bo julija in avgusta. Kljub temu pa je že nekaj dni na Jezerškem nadvse živahno. Blizu se pač 12. julij - krajevni praznik. Jezerjani pa so letošnje praznovanje združili s proslavljanjem 20-letnice ljudske revolucije in prav zato pripravili tudi obširnejši spored prireditev kot prejšnja leta.

TELOVADNI NASTOP

Prva večja prireditev v okviru praznovanja je bila na Jezerškem že prejšnjo nedeljo. Tamošnja osnovna šola je naštudirala skrbno pripravljeno obširno telovadno nastop, ki so si ga ogledali številni domačini in gostje, ki so se tam na letnih dopustih. Telovadni nastop pa je bil zaključen s srečanjem v odbojki.

JUTRI SO NA VRSTI BORCI

Jutri, v nedeljo, 25. junija, bo na Jezerškem spet velika prireditev. Dopoldne ob 10. uri bo slavnostna akademija, ki jo prireja krajevna organizacija Zveze borcev, ki bo tokrat razvila tudi svoj prapor. Po akademiji, na kateri bo razen domačinov sodeloval tudi pevski zbor France Prešeren iz Kranja, bo vse popoldne zabava na prostoru ob športnih igriščih.

NAD 600 GASILCEV

Jezerjani pa bodo razvijtu prapora prisostvovali tudi štirinajst dni kasneje, in sicer 9. julija. Prostovoljno gasilsko društvo Jezerško namreč letos praznuje 50-letnico obstoja in bo za svoj jubilej razvil društveni prapor. Ob tej priložnosti pa bo tudi občinska gasilska zveza Kranj razvila svoj prapor. - Domačini pričakujejo,

da se bo tisto nedeljo zbralo na Jezerškem nad 600 gasilcev iz vse Slovenije, pa tudi iz Avstrije.

TURIZEM NA NOVI POTI

Čeprav je večina Jezerjanov obremenjena z omenjenimi prireditvami, mora vendar sproti reševati številne probleme v zvezi s turizmom, oserdnjo panogo njihovega gospodarstva. Ti problemi pa so letos precej večji kot so bili vsa leta doslej. Turizem na Jezerškem je dobil namreč povsem nov značaj - Jezerško je postalo letovišče odprtega tipa in ne več zatočišče socialnega turizma, če ga smemo tako imenovati. Turistični delavci so torej odselej prepuščeni sami sebi. Sami si morajo zagotoviti obisk in poskrbeti za zadostno razvedrilo gostov. Prava zaradi tega pa je pričakovati, da na Jezerškem letos ne bo tolikšnega turističnega prometa kot lanske leto, čeprav je med domačimi in tujimi turisti za Jezerško precejšnje zanimanje. Vsekakor bodo tudi letos turistične zmogljivosti zasledene, vendar za krajši čas kot prejšnja leta. Vse pa kaže, da bo letos močno porasel izletniški turizem; tako so vsaj pokazale dosedanje gostote in nedelje, čeprav je vreme izletnikom dokaj nagajalo. B. F.

HAMU NEDELJO

Jesenice - V nedeljo dopoldne bo na strelišču pod Mežaklo okrajno strelsko tekmovanje z MK puško za "Memorial Iva Slavca-Jokla".

Jezerško - Jutri ob 10. uri bo v okviru proslav 20-letnice vstaje na športnem igrišču na Jezerškem pomembnejša proslava. Ob tej priložnosti bodo razvil tudi prapor krajevnega organizacije ZB. Trstenik - V počastitev 20-letnice vstaje pripravlja krajevna organizacija ZB Goriče-Trstenik posebno proslavo, ki bo v nedeljo dopoldne. V Brezovem gaju na Trsteniku pa bodo odkrili spominsko obeležje 20. padlim partizanom domačinom.

Bled - Danes bo otvoritev razstave otroških risb in drugih likovnih izdelkov. Razstava bo odprta danes in jutri. Zvečer bo v dvorani Kazine družbena prireditev VEČER VEDRIH MELODIJ v izvedbi kvinteta Boris Kovačič iz Ljubljane. Pela bosta Stanko Goršek in Danilo Cadež.

Suha - V počastitev 20-letnice vstaje in 35-letnice obstoja društva bodo člani Gasilskega društva Predoslje in gasilske operativne enote Suha izvedli ob 14. uri mokre vaje, razen tega pa bo tudi otvoritev sirene. Po vajah bo pred gasilskim domom na Suhji zabava.

Martuljk - Za Akom bo v počastitev 20-letnice vstaje in 15-letnice prve prireditve Smučarskega kluba Jesenice "Spomladanski slalom." Start bo ob 10. uri, ob 16. uri pa razglasitev rezultatov v Martuljku.

Bled - V nedeljo, s pričetkom ob 8. uri, bo republiško odbojgarsko prvenstvo za mladinke.



Na Jezerškem te dni urejajo občestno kanalizacijo.

Zaključni računi pri rokometiših

Tržič gre na kvalifikacije

SPET LEPI ČASI ZA MLADOST - DOBER NARAŠČAJ NA GORENJSKEM

S finalno tekmo Storžič - Mladost B na Golniku za pokal Jugoslavije bodo jutri na Gorenjskem tudi rokometiški uradno zaključili sezono 1960-61. Če danes ob zaključku tekmovanja potegnemo črto pod račun, potem lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je bila pravkar zaključena sezona uspešna. Res, da ni bilo vse tako, kot je bilo želeli.

vendar kljub temu lahko ocenimo minulo poslovno dobo z oceno: dobro.

Gorenjska predstavnika v republiških ligah, moška in ženska ekipa Mladosti iz Kranja, sta sicer to pot zasedle nekoliko nižje mesto kot lani. Člani so bili osmi (lani peti), članice Mladosti pa so zasedle 6. mesto (lani tretje). - Kvaliteta obeh ekip je nekoliko padla. Če pa upoštevamo, da sta obe ekipi v minuli sezoni nastopali povsem pomlajeni, potem smo z uspehom obeh ekip lahko zadovoljni, saj sta se obe obdržali v ligah. Mladi igralci in igralke so si tako letos spomladaj nabrali precej izkušenj, ki jih bodo v jeseni s ponovnim startom, s pridom izrabili. Z novo sezono pa bodo vrste rokometišev Mladosti tudi okrepljene, saj bodo prišli že prvi igralci iz JLA, tako da lahko računamo, da bo na jesen pri Mladosti za vel drug veter. Če jim bo uprava ŠD Mladost omogočila po finančni plati dobre priprave, potem lahko spet računamo na lepše čase pri Mladosti.

V naši domači gorenjski konkurenci so tudi zaključili s tekmovanji. Naslov prvaka je letos že drugič zapored osvojil Partizan iz Tržiča in si pridobil pravico nastopa na kvalifikacijah za vstop v republiško ligo. Letos bodo torej Tržičani že drugič poskušali srečo, da bi poskočili za stopnico više. Letos bodo kvalifikacije v Ajdovščini. Vsa štiri moštva (Ajdovščina, Piran, Sentvid in Tržič) bodo zelo izenačena in bo prav gotovo odločala o tem, kdo bo šel v višje tekmovanje, tudi športna sreča. - Letos imajo Tržičani veliko možnosti, da se uvrstijo v ligo, saj bodo prišla v

njo zaradi ustanovitve II. zvezne rokometne lige po vsej priliki kar tri moštva s kvalifikacij v Ajdovščini. Kvalifikacije bodo že jutri, 25. junija. Morda bo Gorenjska dobila tako letos tudi drugega predstavnika v republiški rokometni ligi. Ljubitelji rokmeta v Tržiču si zelo želijo, da bi v jeseni končno doma gledali tekme republiške lige.

Tudi o ostalih moštvih v gorenjski ligi, lahko zapišemo, da so kvalitativno napredovala. To že posebej velja za Partizana iz Krži, ki je spomladaj nabral kar lepo število točk.

V mladinski in pionirski konkurenci sta obe najvišji mesti pripadli kranjski Mladosti. Obe moštvi pa sta tudi na finalnih tekmah za prvaka Slovenije zasedli odlični mesti, mladinci drugo mesto v Sloveniji, a pionirji častno tretje mesto. Lep uspeh so v finalu na republiškem prvenstvu dosegle tudi pionirke Mladosti, ki so med šestimi ekipami osvojile 2. mesto. Po vsem tem se vidi, da ima Mladost odlične naraščaje.

Končne lestvice so naslednje - člani:

Tržič	14	12	0	2	293:155	24
Borac	14	8	1	4	222:201	18
Mladost B	14	7	2	5	256:228	16
Storžič	14	6	1	7	176:160	13
Iskra	14	6	1	7	190:289	13
Duplje	14	5	2	7	204:198	12
Križe	14	3	3	8	215:272	9
Sava	14	2	3	9	129:182	7

Pionirji:

Mladost	10	7	1	2	92:63	15
Duplje	10	6	1	3	79:50	13
Tržič	10	6	0	4	72:62	12
Sava	10	3	2	5	33:45	8
Storžič	10	4	0	6	30:47	8
Križe	10	2	0	8	66:105	4

ZVEDELI SMO...

Na letošnji novoustanovljeni Tehniški srednji šoli na Bledu nameravajo letos usposobiti kader, ki bo izpopolnil vrzel v našem gospodarstvu. To triletno večerno šolo obiskujejo po večini starejši ljudje in to iz vse Gorenjske. - Sola je trikrat tedensko po pet ur in zavzema snov iz matematike, slovenščine, tehnologije in fizika. Izpite bodo opravili še v tem mesecu, popravljalne pa v jeseni.

Javno kopalništvo, ki je bilo dograjeno na Jesenicah že minulo sezono, so letos opremili še s skalnim stolpom in otroškim bazenom. V teh dneh še urejujejo in opremljajo prostor okrog kopalništva, tako da bo to odprto najpogostje v začetku julija.

Te dni je bila odprta na Mostnem trgu v Skofji Loki razstava JLA, in sicer v počastitev 20-letnice revolucije. Razstavo je pripravil ZROP v Skofji Loki s pomočjo škofjeloške garnizije in si jo ogledalo precejšnje število ljudi, predvsem šolskih otrok.

Minuli teden so pričeli s udarniškim delom škofjeloški gimnazijci. Izkopavati so pričeli temelje za novo šolo na Trati. - Preko 100 gimnazijcev bo po ves dan delalo pri izkopih do konca junija.

Do danes imamo v metilu kranjske občine na novo izvojenih 1950 članov delavskih svetov ekonomskih enot v 104 formiranih ekonomskih enotah. Če k temu prištejemo še 1300 članov centralnih delavskih svetov, vidimo da je število samoupravnih organov kakor tudi njihovih članov zares veliko.

Streliško tekmovanje za klp »Borca«

Godešič - Kot lanski zmagovalec streliškega tekmovanja v počastitev 4. julija - Dneva borcev, je mladinska organizacija iz Godešiča pri Skofji Loki v nedeljo, 18. junija, organizirala tradicionalno tekmovanje za prehodni klp »Borca« Gorenjske predlinice. Tekmovanja seje udeležilo sedem ekip sindikalnih podružnic loških podjetij in društvenih političnih organizacij. V izredno močni konkurenci je zmagala streliška ekipa Gorenjske predlinice pred ekipo Jelovice in Loške tovarne hladilnikov. Med posamezniki je osvojil prvo mesto Rado Čuš pred Henrikom Peternejem in Slavkom Praprotnikom.

Okrajno tekmovanje traktoristov

Področno društvo traktoristov in kmetijskih strojnikov Kranj, ki vključuje tudi člane s področja Oblo Tržič in Skofja Loka, se je že pričelo pripravljati na letošnje okrajno tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov, ki bo 16. julija na posestvu v ščenjuri.

PLAVALNA SOLA V KRANJU

Kranj - Plavalni klub iz Kranja bo tudi letos organiziral plavalno solo, in sicer od 1. julija dalje. Šola bo predvidoma trajala 21 dni in bo samo v lepem vremenu. Vpisovanje v šolo bo od 26. do 30. junija pri blagajni na kranjskem kopalšču.



Ob 50-letnici obstoja Prostovoljnega gasilskega društva Jezerško bo tudi otvoritev novega gasilskega doma.

Za seboj imajo eno tretjino poti

Begunje, 23. junija - Skupina gorenjskih planincev je preteklo soboto krenila iz Kamnika na 450 kilometrov dolga pohod na Poljane nad Jesenicami, kjer bo srednja gorenjska proslava ob 20. obletnici ljudske revolucije.

Danes zvečer so planinci in taborniki prispevali v Ravne na Močah, kjer jih je med drugim počakal tudi sekretar Okrajnega odbora SZDL Kranj tovariš Milan Regouc. M. Z.

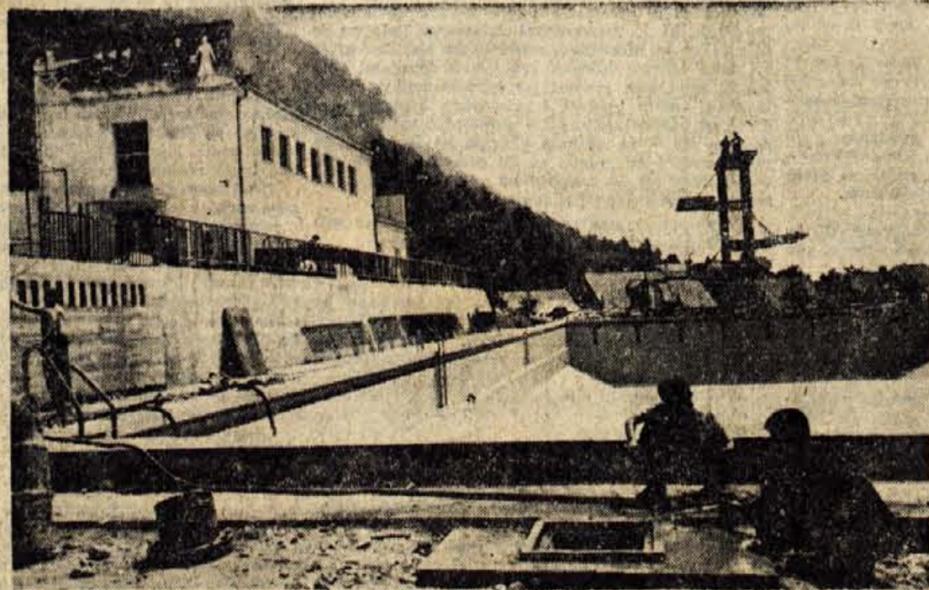
RAJKO GRADNIK

Preminil je zaslužni slovenski šolski, dolgoletni upravitelj in nadzornik ter znanstveni delavec - RAJKO GRADNIK. Minuli četrtek, 22. junija, so ga številni občani Bleda pospremili k poslednjemu počitku na blejsko pokopališče.

Svojo delovno pot je začel pokojni Rajko Gradnik kot učitelj v Kozani na Primorskem. Od leta 1920 dalje je živel in delal na Bledu kot nadučitelj in šolski nadzornik. Njegovi učenci in sodelavci ga imajo v spominu kot človeka in pedagoga, ki se je na vsakem koraku prizadeval uveljaviti v šoli napredna in sodobna načela poučevanja, kakršne razvijajo v mladostniških dejavnostih in jih usposabljajo za življenje.

Solsko in vzgojno delo pa je bila le ena stran njegovega plodnega dela. Ukvarjal se je namreč tudi z znanstvenim raziskovanjem in napisal tudi več razprav. Proučeval je geologijo, mineralogijo in sorodne vede. Z vso skrbjo in vnemo pa je proučeval vodne razmere Blejskega in Bohinjskega jezera in priobčeval več razprav te vrste. Zbral je tudi dragoceno gradivo o turizmu na Gorenjskem.

Pokojni Rajko Gradnik je lani praznoval 80-letnico. Rojen je bil 1880 v Medani na Primorskem. Obe svetovni vojni sta ga skupaj z njegovo družino hudo prizadele. Ze leta 1914 je bil skupaj z očetom in bratom pesnikom Alojzom Gradnikom interniran na gorški grad. Druga vojna ga je pahnila najprej v Begunje, nato pa v izgnanstvo v Srbijo, koder je sodeloval z NOB v izgnanskih organizacijah. Kljub njegovi visoki starosti je pokojni Gradnik vse do zadnjega pridno delal. Nenadna smrt mu je preprežala številne delovne načrte.



Ob jeseniškem kopalšču bo 4. julija otvoritev še dveh pomožnih objektov, skakalni stolp in okrepovalnica.